

1. REALIZACJA OBOWIĄZKOWYCH ZADAŃ MIASTA

Szczecin z dniem 1 stycznia 1999 r. uzyskał status miasta na prawach powiatu. Miasto realizuje zadania własne leżące w gestii zarówno gminy jak i powiatu, których katalog zawierają przepisy ustaw: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Do zadań własnych Miasta należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Ustawy określają, które z zadań własnych Miasta mają charakter obowiązkowy.

Zadania własne obejmują w szczególności sprawy:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- miejskich dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni miejskiej i zadrzewień,
- cmentarzy miejskich,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- ładu przestrzennego,
- budownictwa mieszkaniowego,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania miejskich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji miasta,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej,

- współpracy z organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzania wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej mogą być również wykonywane na podstawie porozumień z organami tej administracji. Miasto może wykonywać również zadania leżące w gestii innych samorządów na podstawie porozumień z nimi zawartych. W celu wykonywania zadań Miasto tworzy jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami np. organizacjami pozarządowymi.

Wśród miejskich jednostek organizacyjnych są zakłady budżetowe, jednostki budżetowe, gospodarstwa pomocnicze, instytucje kultury. Ponadto zadania Miasta realizowane są także przez spółki z udziałem Miasta, różnego rodzaju służby, inspekcje i straże.

Podstawową jednostką organizacyjną miasta, przy pomocy której Prezydent Miasta realizuje swoje ustawowe zadania jest Urząd. Szczegółowe zasady funkcjonowania Urzędu ustala Regulamin organizacyjny.

Charakterystyka działań według sfer działalności

Oświata i wychowanie oraz kultura i sztuka

Szczecin posiada obszerną sieć placówek i instytucji związanych z systemem oświaty oraz kulturą i sztuką.

System oświaty Miasta Szczecin, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, obejmuje:

- przedszkola,
- szkoły: podstawowe, gimnazja, ponadgimnazjalne, artystyczne,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego – umożliwiające uzyskanie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- placówki artystyczne – ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych,
- poradnie psychologiczne – pedagogiczne – w tym specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,

- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania,
- placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty do zadań własnych gminy należy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi oraz przedszkoli specjalnych, szkół podstawowych oraz gimnazjów, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Do zadań własnych powiatu należy zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół ponadgimnazjalnych, w tym z oddziałami integracyjnymi, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego oraz placówek oświatowo – wychowawczych, w tym szkolnych schronisk młodzieżowych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim oraz upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zakładać i prowadzić szkoły i placówki, których prowadzenie nie należy do ich zadań własnych, po zawarciu porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego, dla której prowadzenie danego typu szkoły lub placówki jest zadaniem własnym, a w przypadku szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Szkoły i placówki mogą być szkołami i placówkami publicznymi albo niepublicznymi. Mogą być zakładane i prowadzone nie tylko przez jednostki samorządu terytorialnego (publiczne szkoły i placówki), ale również przez inne osoby prawne, a także osoby fizyczne.

W Mieście funkcjonują następujące jednostki organizacyjne realizujące zadania w zakresie edukacji:

- przedszkola (52),
- szkoły podstawowe (45; w tym 35 samodzielnie, 10 w zespołach szkół),
- gimnazja (40; w tym 19 samodzielnie, 21 w zespołach szkół),
- licea ogólnokształcące (23; w tym 8 samodzielnie, 15 w zespołach szkół),
- zespoły szkół (30; w tym zespół szkół przy Specjalistycznej Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Pogotowie Opiekuńcze),
- zespoły szkół specjalnych (5)
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne (5),
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. T. Szeligowskiego,
- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia,
- Państwowe Ognisko Baletowe,
- Pałac Młodzieży - Pomorskie Centrum Edukacji,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej,
- Ognisko Pracy Pozaszkolnej Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki”,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Cuma”,
- specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze (5), w tym ośrodek dla dzieci słabo słyszących i ośrodek dla dzieci niesłyszących,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2),
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy,
- Bursa Szkolna Integracyjna,

Do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego należą również sprawy z zakresu prowadzenia działalności kulturalnej oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną poprzez tworzenie instytucji kultury, dla których prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym.

W Szczecinie funkcjonuje 12 miejskich instytucji kultury:

- teatry : Teatr Współczesny i Teatr Lalek Pleciuga
- domy kultury: Klub 13 Muz, Klub Skolwin, MOK Dąbie, Słowianin, Ośrodek Teatralny Kana, Szczecin 2016¹,
- Filharmonia Szczecińska,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szczecińska Agencja Artystyczna,
- Muzeum Techniki i Komunikacji „Zajezdnia Sztuki”.

¹ Instytucja powołana do życia z dniem 1 kwietnia 2009 r., której głównym celem jest koordynacja starań Gminy Miasto Szczecin o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Pomoc społeczna, będąca instytucją polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Miasto wykonuje zadania własne z zakresu pomocy społecznej będące w gestii zarówno gminy i powiatu jak i zlecone z zakresu administracji rządowej.

Organizatorami pomocy społecznej w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są organy administracji rządowej i samorządowej, które w tym zakresie współpracują z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Rolę koordynatora Systemu Pomocy Społecznej w Mieście pełni **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie**, który działa w formie jednostki budżetowej. Przy pomocy Ośrodka Prezydent Szczecina sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno – opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, placówek opiekuńczo – wychowawczych i domów pomocy społecznej na terenie Gminy Miasto Szczecin. Nadzór ten polega na opiniowaniu i kontroli realizacji zadań przez te jednostki pod kątem ich jakości, rzetelności, efektywności i prawidłowości ich wykonania, kwalifikacji osób wykonujących usługi

oraz dostosowania tych usług do wymaganych przepisami prawa standardów. Do zadań² Ośrodka należą między innymi:

- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- koordynowanie realizacji gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia czy placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności, dożywianie dzieci,
- koordynowanie wszelkich działań związanych z interwencjami kryzysowymi na terenie Szczecina.

Na sieć jednostek pomocy społecznej w Mieście składają się różnego rodzaju placówki, które świadczą usługi adresowane do określonych kategorii osób. Są to np.:

- **domy pomocy społecznej** - zapewniające osobom wymagającym całodobowej opieki usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, a także edukacyjne.
- **placówki opiekuńczo – wychowawcze** (domy dziecka, rodzinne domy dziecka, pogotowie opiekuńcze) - zapewniające dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie,

² Z dniem 1 maja 2008 r. na mocy uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie i Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Nowa jednostka otrzymała nazwę Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i przejęła zadania realizowane dotąd przez MOIK.

- **ośrodki adopcyjno - opiekuńcze**
  - prowadzące działalność diagnostyczno
  - konsultacyjną, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia placówek rodzinnych, a także szkolące i prowadzące wsparcie psychologiczno – pedagogiczne osób prowadzących rodziny zastępcze i placówki rodzinne oraz rodziców naturalnych dzieci objętych tymi formami opieki.
- **ośrodki wsparcia** – będące placówkami pobytu dziennego, gdzie udziela się wsparcia osobom, które nie wymagają opieki całodobowej, ale wymagają pomocy w zaspokajaniu codziennych, niezbędnych potrzeb życiowych.

Miasto dysponuje następującymi placówkami opieki społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej”,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”,
- Dom Pomocy Społecznej,
- Dzielne Domy Pomocy Społecznej (2),
- Domy Dziecka (2),
- Pogotowie Opiekuńcze,
- Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy,
- Ośrodek Wsparcia dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych,
- Rodzinne Domy Dziecka (11),
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Szczecińskie Centrum Świadczeń³

Do zadań własnych Miasta należą również zadania związane z ochroną zdrowia. Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć zakłady opieki zdrowotnej, które udzielają świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym, a także innym osobom, uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów, nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub odpłatnością całkowitą.

W Szczecinie funkcjonują 3 placówki opieki zdrowotnej utworzone przez Miasto:

- Żłobki Miejskie
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szkół Wyższych w Szczecinie,

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu,

Do miejskich placówek świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia zaliczyć należy również Miejską Izbę Wyrzeźwień, Powiatowy Urząd Pracy czy Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Gospodarka komunalna, gospodarka nieruchomościami, transport

Do zadań własnych Miasta należą również sprawy z zakresu:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody, gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- budownictwa mieszkaniowego,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy gminnych,
- utrzymania miejskich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej,,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego.

W celu zapewnienia realizacji powyższych zadań Rada Miasta powołała uchwałami odpowiednie zakłady budżetowe oraz jednostki budżetowe. Miasto realizuje wybrane zadania również przy pomocy spółek, w których jest udziałowcem oraz innych jednostek.

Do jednostek realizujących zadania w zakresie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej należą m.in.:

➤ Zakłady budżetowe:

Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych

Przedmiotem działalności Zakładu jest przede wszystkim zarządzanie nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Szczecin, komunalnymi lokalami użytkowymi i garażami, a także zasobem mieszkaniowym, lokalami użytkowymi i garażami stanowiącymi nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodaruje Prezydent wykonujący zadania starosty. Ponadto ZBiLK pełni rolę inwestora zastępczego dla powierzonych Zakładowi inwestycji finansowanych z budżetu Miasta

³ Jednostka budżetowa powstała z dniem 1 maja 2009 r. na mocy Uchwały Rady Miasta. Przejęła do realizacji zadania realizowane dotychczas przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, a także realizowane przez MOPR w zakresie dodatków mieszkaniowych.

dotyczących komunalnego budownictwa mieszkaniowego.

Zakład Usług Komunalnych

ZUK pełni funkcję administratora i organizatora prac prowadzonych na terenach zieleni miejskiej, lasów miejskich, na nabrzeżach, kąpieliskach, cmentarzach, prowadzi Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt oraz Teatr Letni.

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego

ZDiTM zajmuje się finansowaniem, planowaniem, utrzymaniem i ochroną dróg publicznych, a także organizacją ruchu na drogach publicznych w granicach administracyjnych Miasta Szczecin z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych. Ponadto zarządza terenami w zakresie finansowania, utrzymania i oznakowania dróg nie zaliczonych do żadnej kategorii dróg publicznych, nie zarządzanych przez inne podmioty, w tym również terenami określonymi jako użytek drogowy. Do zadań ZDiTM należy między innymi organizowanie systemu płatnego parkowania i pobieranie opłat z tego tytułu, w tym zawieranie umów na administrowanie strefą płatnego parkowania oraz nadzór nad jej prawidłową realizacją.

Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

Odpowiedzialny jest za gromadzenie, prowadzenie i udostępnianie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, kontrolę opracowań geodezyjnych i kartograficznych przyjmowanych do zasobu, aktualizację powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, aktualizację i udostępnianie katastru nieruchomości, prowadzenie rejestru cen i wartości nieruchomości, obsługę Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej.

➤ Spółki z udziałem Miasta:

Remondis Spółka z o.o.

Spółka prowadzi działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych, poprodukcyjnych, niebezpiecznych, dokonuje zbiórki papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych, przyjmuje zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o.,

Do zadań Spółki należy wywóz odpadów bytowych i innych, oczyszczanie ulic, placów, obszarów wodnych i innych terenów oraz urządzeń, selektywna zbiórka odpadów, unieszkodliwianie odpadów, handel przetworzonymi odpadami, organizacja,

projektowanie, budowa oraz eksploatacja urządzeń i instalacji do przetwarzania odpadów.

Szczecińsko – Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest przede wszystkim świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Szczecina, Polic i gmin sąsiednich, świadczenie innych usług transportowych, świadczenie usług w zakresie remontów i przeglądów technicznych środków transportowych, wynajem środków transportowych.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Spółka z o.o. oraz Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółek jest świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Miasto Szczecin i gmin sąsiednich, świadczenie innych usług transportowych, świadczenie usług w zakresie remontów, napraw i przeglądów technicznych środków transportowych, wynajem środków transportowych, świadczenie usług reklamowych.

Tramwaje Szczecińskie Spółka z o.o.

Podstawowym celem działania Spółki jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy Miasto Szczecin w zakresie lokalnego transportu zbiorowego - tramwajowej komunikacji zbiorowej.⁴

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.,

Do najważniejszych sfer działalności Spółki należy realizacja inwestycji obejmujących nowe budownictwo mieszkaniowe, zarządzanie własnym oraz obcym zasobem lokalowym, remonty i modernizację budynków mieszkaniowych.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Spółka z o.o.,

Przedmiot działalności Spółki obejmuje zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami mieszkalnymi i niemieszkalnymi, kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek.

Szczecińskie Centrum Renowacyjne Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. świadczenie usług w zakresie: prowadzenia

⁴ Spółka powstała na podstawie Uchwały Rady Miasta Szczecin z dnia 24 listopada 2008 r., w wyniku przekształcenia z dniem 1 stycznia 2009 r. zakładu budżetowego pn. Miejski Zakład Komunikacyjny w Szczecinie.

renowacji i modernizacji obiektów budowlanych, zarządzania i administrowania nieruchomościami, prowadzenia działalności inwestycyjnej związanej z budownictwem mieszkaniowym i użytkowym, robót budowlanych czy pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.,

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest produkcja, przesył oraz sprzedaż energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, eksploatacja i modernizacja własnych oraz - na zlecenie - obcych urządzeń ciepłowniczych, określanie ogólnych i technicznych warunków podłączeń użytkowników do sieci cieplnej, programowanie budowy urządzeń ciepłowniczych, wdrażanie

nowych rozwiązań technicznych, a także nadzór techniczny.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.,

Spółka wykonuje zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Ponadto Spółka realizuje program inwestycyjny pn. „Poprawa jakości wody w Szczecinie” współfinansowany ze środków Funduszu Spójności.

Poniżej przedstawiono podstawowe dane dotyczące wymienionym wcześniej spółek dotyczące roku 2008.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM MIASTA NA KONIEC 2008 R.

Wyszczególnienie	Udział Miasta	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wartość kapitału podstawowego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto (w tys. zł)	Zobowiązania długoterminowe (w tys. zł)
Remondis Spółka z o.o.	1,00 %	32.916,57	3.500	11.314,11	0
Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o.	51,00 %	14.934,09	7.794,24	1.094,94	1.903
Szczecińsko – Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o.	37,12 %	12.660,66	9.077	- 3.994,35	4.254,40
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Spółka z o.o.	100,00%	21.407,1	44.300	1.028,07	3.188,12
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Spółka z o.o.	100,00%	19.544,48	20.300	80,05	3.664,12
Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.	100,00%	476.018,92	232.471,74	1.403,39	168.321,18
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Spółka z o.o.	100,00%	233.739,84	114.247,20	473,42	86.718
Szczecińskie Centrum Renowacyjne Spółka z o.o.	100,00%	136.806,09	127.341	481,83	6.924,48
Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	33,43 %	230.219,01	126.500	9 503,33	10.694,79
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	100,00%	1.161.598,19	197.213	12.359,84	268.488,98

➤ **Inne jednostki:**

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego

Prowadzi przede wszystkim nadzór i kontrolę nad przestrzeganiem prawa budowlanego, w szczególności: zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska, warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych, zgodności rozwiązań

architektoniczno – budowlanych z przepisami techniczno – budowlanymi oraz zasadami wiedzy technicznej.

Biuro Planowania Przestrzennego

Jednostka budżetowa, do zadań której należy prowadzenie prac w zakresie planowania przestrzennego Miasta, a w szczególności opracowywanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, prowadzenie spraw wynikających ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjmowanie

i analiza wniosków dotyczących zmian w obowiązującym planie, a także opracowywanie zmian planu zagospodarowania przestrzennego.

Kultura fizyczna, sport i turystyka

Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji

Zarządzaniem i utrzymaniem bazy sportowej i rekreacyjnej Miasta zajmuje się miejska jednostka pod nazwą Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji. MOSRiR dba o stworzenie w mieście odpowiednich warunków dla rekreacji i wypoczynku, a także uprawiania wybranych dyscyplin sportowych. Jednostka udostępnia bazę sportową i rekreacyjną klubom, związkom sportowym, organizacjom kultury fizycznej i turystyki, fundacjom, organizacjom sportowym i zawodowym, szkołom, uczelniom, zakładom pracy i osobom prywatnym.

Obecnie MOSRiR zarządza następującymi obiektami komunalnymi:

- Stadion Miejski, ul. Karłowicza 28,
- Hala Miejska, ul. Twardowskiego 12b,
- Stadion Młodzieżowy, ul. Tenisowa 38,
- Miejski Stadion Lekkoatletyczny im. Wiesława Maniaka, ul. Litewska 20,
- Szczeciński Dom Sportu, ul. Wąska 16,
- Zespół Obiektów Sportowych „Tor Kolarski”, al. Wojska Polskiego 246,
- Młodzieżowe Centrum Sportowe, ul. Narutowicza 17,
- Tor Regatowy Dziewoklicz,
- Obiekt sportowo – rekreacyjny, ul. Nehringa,
- Obiekt sportowy ul. Bandurskiego,
- Obiekt sportowy ul. Modra.

Bezpieczeństwo publiczne

Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

Do zadań własnych Miasta należą sprawy z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, a także zapobieganie innym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. Na straży bezpieczeństwa publicznego w Mieście stoi Komenda Miejska Policji, której zadania finansowane są od 2003 r. z budżetu państwa.⁵ Jej działania wspierane są przez Straż Miejską. Bezpieczeństwem w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej, ratownictwem technicznym oraz likwidacją pożarów zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej.

---

⁵ w 2003 r. budżet państwa przejął finansowanie zadań zleconych Miastu z zakresu administracji rządowej związanych z funkcjonowaniem Policji

Z budżetu Miasta finansowana jest działalność Komendy Miejskiej Powiatowej Straży Pożarnej (jako zadanie zlecone) oraz Straż Miejska (jako zadanie własne).

Pozostała działalność Miasta

Miejski Zakład Obsługi Gospodarczej

Przedmiotem działalności Zakładu jest zarządzanie nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Miasto Szczecin oraz Skarbu Państwa, świadczenie na rzecz Urzędu Miasta usług w zakresie obsługi gospodarczej, pobór opłaty targowej, opłaty od posiadania psów, a także obsługa zadań związanych z prowadzeniem Strefy Płatnego Parkowania na podstawie zawartego z ZDiTM porozumienia.

Spółki z udziałem Miasta

Oprócz spółek wymienionych w tabeli na stronie 48 Szczecin posiada również udziały w innych spółkach, których działalność odgrywa istotną rolę dla rozwoju miasta. Do najważniejszych należą:

Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Spółka z o.o.

Spółka została utworzona w celu stymulowania rozwoju gospodarczego miasta poprzez wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Cel ten Spółka realizuje poprzez udzielanie poręczeń kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorców.

Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Spółka z o.o.

Celem Spółki jest wspieranie przedsięwzięć gospodarczych w formie udzielania pożyczek zapewniających rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Szczeciński Park Naukowo Technologiczny Spółka z o.o.

Do połowy roku 2007 aktywność spółki koncentrowała się na prowadzeniu inkubatora przedsiębiorczości w obiekcie przy ul. Mickiewicza oraz realizacji programów rozwojowych i innowacyjnych finansowanych z funduszy strukturalnych UE. Obecnie SPN-T dywersyfikuje swoją działalność w kierunku świadczenia projektów o wymiarze komercyjnym. Spółka rozwija następujące obszary działalności rynkowej:

- działalność szkoleniowo-edukacyjną,
- organizowanie konferencji i seminariów,
- usługi informatyczne,
- usługi consultingowe na potrzeby regionalnych programów operacyjnych.

Poza obecnie prowadzoną działalnością spółka jest zaangażowana w przygotowanie wieloletniego

procesu inwestycyjnego, polegającego na powstaniu Parku Naukowo-Technologicznego POMERANIA. W ramach tego przedsięwzięcia mają powstać obiekty biurowe i technologiczne dla firm, które prowadzą działalność w obszarze wysokich technologii, badań i rozwoju. Zlokalizowane będą tam firmy o specjalizacji w obszarze e-commerce, outsourcing, bankowość elektroniczna, telepraca, telemedycyna, e-learning, call center, systemy wsparcia i help desk, oprogramowania, sieci teleinformatycznych, wynajem programów komputerowych przez Internet i inne szeroko rozumiane usługi elektroniczne.

Międzynarodowe Targi Szczecińskie Spółka z o.o.

Przedmiot działalności spółki obejmuje organizację targów i wystaw gospodarczych, kongresów, konferencji, festynów, bali, szkoleń, walnych zgromadzeń, koncertów, pokazów mody, imprez sportowych, projektowanie i wykonywanie

stoisk targowych, usługi poligraficzno – reklamowe, obsługę gastronomiczną imprez, rezerwację miejsc hotelowych, zatrudnianie hostess, tłumaczy, wynajem hali i posiadanego sprzętu.

Port Lotniczy Szczecin – Goleniów Spółka z o.o.

Przedmiot działalności Spółki obejmuje m.in. działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego, przewóz osób i towarów, przeładunek, magazynowanie, składowanie i przechowywanie towarów, najem i dzierżawę obiektów, placów i pomieszczeń, prowadzenie hoteli, moteli, restauracji, kawiarni czy barów, innych punktów gastronomicznych, prowadzenie wypożyczalni samochodów i urządzeń, prowadzenie agencji turystycznych, pozostałą działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego.

Poniżej przedstawiono podstawowe dane związane z wymienionymi wcześniej spółkami dotyczące roku 2008.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM MIASTA NA KONIEC 2008 R.

Wyszczególnienie	Udział Miasta	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wartość kapitału podstawowego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto (w tys. zł)	Zobowiązania długoterminowe (w tys. zł)
Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Spółka z o.o.	100,00 %	37.731,25	29.666,50	5.284,17	0
Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Spółka z o.o.	95,35 %	5.298,15	2.150	3.117,72	0
Szczeciński Park Naukowo Technologiczny Spółka z o.o.	100,00%	9.925,31	8.808	80,11	0
Międzynarodowe Targi Szczecińskie Spółka z o.o.	80,61 %	6.793,14	8.560,80	- 79,77	0
Port Lotniczy Szczecin – Goleniów Spółka z o.o.	33,85 %	110.035,24	126.250	- 7.567,45	20.957,42

2. PODSTAWOWE CELE I ZAŁOŻENIA POLITYKI BUDŻETOWEJ

2.1. PROCEDURA OPRACOWYWANIA I UCHWALANIA BUDŻETU

W celu realizacji zadań Miasto pozyskuje różnego rodzaju dochody. Prognozowane dochody oraz planowane wydatki zapisywane są w corocznie opracowywanym i uchwalanym przez Radę Miasta budżecie, w oparciu o który Miasto prowadzi gospodarkę finansową.

Przygotowanie i opracowanie projektu budżetu odbywa się zgodnie z określonymi przepisami

gminnymi. Należą do nich przede wszystkim uchwały Rady Miasta w sprawie kierunkowych założeń polityki budżetowej Miasta oraz wskazówek do konstruowania budżetu na dany rok budżetowy.

Procedura tworzenia i uchwalania oraz dokonywania zmian budżetu jest również ściśle określona uchwałą Rady Miasta. Zawiera ona szczegółowy harmonogram prac budżetowych oraz wskazuje rodzaj dokumentacji, jaka powinna tym pracom towarzyszyć.

Oprócz uchwał przy opracowywaniu projektu zastosowanie mają inne wewnętrzne dokumenty, np. analiza zdolności kredytowej Miasta Szczecin, wieloletni program inwestycyjny, analizy bieżące budżetu oraz dokonywane prognozy.

Projekt budżetu przedkłada się do 15 listopada Radzie Miasta i Regionalnej Izbie Obrachunkowej

celem zaopiniowania. Budżet w formie uchwały, zgodnie z procedurą opracowywania i uchwalania budżetu, Rada Miasta przyjmuje do 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, nie później jednak niż do 31 marca roku budżetowego.

Obecnie procedura uchwalania budżetu przedstawia się następująco:

- ✓ określenie kierunkowych założeń polityki budżetowej Miasta do 31 maja
- ✓ tworzenie ram budżetowych do 30 czerwca
- ✓ określenie wytycznych polityki budżetowej do 31 lipca
- ✓ tworzenie projektu budżetu do 15 listopada
- ✓ uchwalanie budżetu do 31 grudnia.

Uchwalony budżet publikowany jest w formie opracowania pt. „Budżet Miasta Szczecina na .. r., składającego się z:

- części obowiązującej - uchwały z załącznikami,
- części objaśniającej - liczbowej - struktury dochodów i wydatków, porównania z wykonaniem roku poprzedniego, dynamiki dochodów i wydatków,
- części objaśniającej - opisowej - opisu dochodów, wydatków (w układzie zadaniowym), przychodów i rozchodów,
- części objaśniającej - szczegółowych planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, instytucji kultury, funduszy celowych oraz rachunków dochodów własnych jednostek budżetowych,
- materiałów uzupełniających - wykonanie budżetu Miasta za ostatnie 4 lata i budżet na dany rok.

Od 2005 roku Szczecin pracuje nad budżetem zadaniowym. Takie ujęcie czyni budżet bardziej zrozumiałym dla mieszkańców poprzez powiązanie konkretnego wydatku z zadaniem, które miasto realizuje na ich rzecz. W roku 2008 podjęto próbę wprowadzenia wskaźników realizacji zadań, co ma przyczynić się do efektywnego gospodarowania środkami. Budżet w ujęciu zadaniowym ma umożliwić wybór optymalnego sposobu realizacji zadań Miasta poprzez określenie jasnych celów i wskaźników efektywności ich realizacji, a także wskazanie odpowiedzialności za wykonanie konkretnego zadania.

Oprócz obszernego opracowania mieszkańcy Szczecina mogą korzystać z wysokonakładowej broszury informacyjnej, która w przystępnej i atrakcyjnej formie przedstawia źródła dochodów budżetowych i kierunki ich wydatkowania. Miasto Szczecin jako pierwsze w Polsce od 1998 r. publikuje dane dotyczące finansów Miasta (w tym: aktualny budżet, jego wykonanie, informację o stanie mienia komunalnego) na stronie

internetowej pod adresem: www.bip.um.szczecin.pl.

2.2. SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU

Zgodnie z art. 198 i 199 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych zarząd jednostki samorządu terytorialnego jest zobowiązany do przedstawiania organowi stanowiącemu jednostki oraz regionalnej izbie obrachunkowej informacji o przebiegu wykonania budżetu. Informacja ta wg ustawy winna obejmować okres półroczny i roczny.

Oprócz powyższych - Prezydent Miasta przedstawia Radzie Miasta comiesięczne szczegółowe informacje o wykonaniu budżetu za aktualny okres sprawozdawczy.

Sprawozdanie roczne zawiera następujące pozycje:

- część obowiązującą - zestawienie dochodów i wydatków w szczegółowości nie mniejszej niż w uchwale budżetowej,
- część informacyjną - zmiany w budżecie Miasta, zestawienie pism potwierdzających zmiany kwot dotacji celowych, zestawienie wydatków w układzie zadaniowym według sfer wraz ze strukturą i wskaźnikiem wykonania planu, wydatki majątkowe według źródeł finansowania i sfer, stan zobowiązań Miasta, poziom zobowiązań na tle podstawowych wartości budżetowych i limitów ustawowych, realizacja budżetu w porównaniu z harmonogramem, informacja o realizacji zadań ze środków PFRON oraz Funduszu Pracy, informacja o realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej,
- część porównawczą - porównanie realizacji dochodów według grup rodzajowych i wydatków (według zadań) w roku poprzednim i danym roku, porównanie realizacji dochodów i wydatków wraz z pokazaniem wyniku budżetowego w dwóch latach poprzednich i danym roku,
- część graficzną - podstawowe relacje budżetowe w formie wykresów,
- wykaz jednostek budżetowych posiadających rachunek dochodów własnych,

Oprócz wyżej wymienionego opracowania publikowana jest (od 2005 r.) pozycja zawierająca szczegółowe objaśnienia do wykonania dochodów i wydatków budżetowych. Zadania zostały opisane z uwzględnieniem poszczególnych działań wchodzących w ich skład, ponadto przedstawione zostały wskaźniki, które mają na celu zmierzenie efektywności wykonywanych przez Miasto zadań.

Syntetyczne ujęcie wykonania dochodów i wydatków budżetu Miasta za 2008 przedstawiono w Załączniku nr. 1.

3. DOCHODY BUDŻETOWE I POLITYKA PODATKOWA

3.1. REALIZACJA DOCHODÓW W LATACH 2007 – 2008

Według zapisów ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody tych jednostek składają się trzy podstawowe elementy:

- dochody własne (podatki, opłaty, dochody z majątku miasta, udziały w dochodach budżetu państwa – PIT i CIT, dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe miasta, wpłaty od miejskich zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych, miejskich jednostek budżetowych, spadki, zapisy i darowizny na rzecz miasta, dochody z kar pieniężnych, grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych miasta, udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, inne),
- subwencja ogólna,
- dotacje z budżetu państwa.

Dochodami wyżej wymienionych jednostek mogą być także:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Z początkiem roku 2004 weszła w życie nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Rozwiązania przyjęte w tej ustawie zmierzały do decentralizacji środków publicznych oraz zwiększenia ekonomicznej samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w gospodarowaniu własnymi dochodami. Zgodnie z jej zapisami część zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, które finansowane były subwencjami i dotacjami z budżetu państwa zostało przejętych przez gminy do finansowania z dochodów własnych.

Jednak mimo procesu decentralizacji zadań publicznych i ustawowego rozszerzania zakresu zadań realizowanych przez samorządy lokalne, a tym samym wzrostu rodzajów i poziomów wydatków, w polskim systemie finansowania samorządów lokalnych transfery z budżetu centralnego (dotacje i subwencje) odgrywają wciąż dużą rolę (około 30% całkowitych dochodów Miasta Szczecin). Dlatego też samorządy powinny prowadzić aktywną politykę mającą na celu

dążenie do wzrostu dochodów ze źródeł, na które mają bezpośredni wpływ i kształtowania korzystnej relacji w stosunku do transferów z budżetu państwa.

Działania podejmowane w ramach polityki kształtowania dochodów własnych w Gminie Miasto Szczecin obejmują:

- określanie przez Radę Miasta stawek podatkowych w granicach ustawowego pułapu odnośnie podatku od środków transportowych, podatku od nieruchomości, podatku od posiadania psów oraz opłacie targowej,
- stosowanie indywidualnych ulg, zwolnień i umorzeń w podatkach przypisanych gminie,
- określanie przez Radę Miasta zasad gospodarowania majątkiem Miasta:
  - w zakresie nabywania, zbywania i obciążania zabudowanych i niezabudowanych nieruchomości gruntowych oraz ich wdzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata,
  - stosowania ulg i zwolnień przy sprzedaży lokali komunalnych oraz warunków sprzedaży ratalnej,
  - zasad prywatyzacji komunalnych lokali mieszkalnych, użytkowych i garaży,
  - stosowania bonifikat przy przekształcaniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- ustalania przez Prezydenta Miasta stawek opłat za dzierżawę gruntów komunalnych oraz stawek opłat za dzierżawę nieruchomości komunalnych do umieszczania reklam.

Na wielkość dochodów budżetowych Gminy Miasto Szczecin w roku 2008 znaczący wpływ miały następujące źródła:

- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa tj. wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych: 32,9%,
- subwencje i dotacje na działalność związaną z realizacją zadań własnych i zleconych: 32,0 %,
- podatki i opłaty lokalne: 21,1 %,
- dochody z majątku Miasta: 7,1 %.

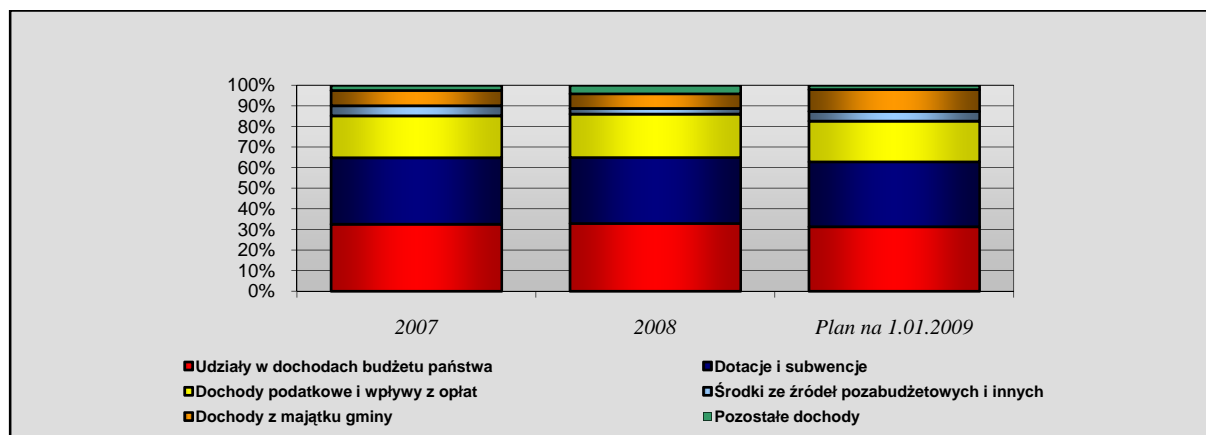
Od 2007 roku dochody w budżecie Miasta są podzielone na bieżące i majątkowe. Takie ujęcie jest efektem zmian jakie wprowadzono w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Do dochodów majątkowych zalicza się w myśl zapisów w Ustawie:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W strukturze dochodów Miasta Szczecin dominują dochody bieżące. Stanowiły one w 2008 r. 94,4% całkowitych dochodów Miasta.

Strukturę dochodów Miasta przedstawia poniższy wykres oraz Załącznik nr.2

STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA SZCZECIN W LATACH 2007 - 2009

3.2. UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA

W celu zwiększenia samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w Ustawie wprowadzono zapisy dotyczące zwiększenia ich udziałów we wpływach z podatków od osób fizycznych i prawnych. Dla gmin wskaźnik dotyczący podatku od osób fizycznych wzrósł do 35,7% w 2004 r. z 27,6% w 2003 r. i do 35,61% w 2005 r., 35,95% w 2006 r., 36,22 % w 2007 r., 36,49 % w 2008 r i 36,72 % w 2009 r. Dla powiatów wskaźnik w roku 2003 wynosił 1%, w roku 2004 8,4%, w 2005 roku wzrósł do 10,25% (na tym samym poziomie pozostał w kolejnych latach).

Wskaźnik dotyczący podatku od osób prawnych dla gmin wzrósł z 5% w 2003 r. do 6,71% w kolejnych latach, a dla powiatów z 0% w 2003 r. do 1,4% w latach następnych. Dla budżetu Miasta zmiany powyższe skutkowały wzrostem wpływów z powyższego tytułu w 2004 r. o 79 mln zł w stosunku do roku 2003, w 2005 r. w stosunku do 2004 r. o 35,7 mln zł. W 2006 r. w stosunku do 2005 r. dochody z tytułu udziałów w PIT i CIT wzrosły o 47,3 mln zł. Rok 2007 przyniósł wpływy wyższe o 76,5 mln zł w stosunku do roku poprzedniego, zaś w roku 2008 wpływy wzrosły o 43,9 mln zł.

UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA W LATACH 2007 – 2009

Wyszczególnienie	2007	Dyn% 2007/2006	2008	Dyn% 2008/2007	Plan na 1.01.2009	Dyn% 2009/2008
Udziały w PIT	345 942 142	124,3	385 319 694	111,4	392 547 579	101,9
Udziały w CIT	32 250 401	137,7	36 767 968	114,0	43 000 000	116,9
Razem	378 192 543	125,4	422 087 662	111,6	435 547 579	103,2

Rok 2007 mimo wprowadzenia ulgi prorodzinnej przyniósł znacznie wyższe dochody z tytułu PIT. Wpłynęło na to zlikwidowanie ulgi remontowo – budowlanej, obniżenie składki rentowej o 3 punkty procentowe, a także ożywienie gospodarcze. Rok 2008 był kolejnym rokiem, w którym zanotowano wysokie wpływy z PIT mimo kontynuacji ulgi prorodzinnej. Wpływ na taką sytuację miała z pewnością kontynuacja obniżenia składki rentowej o kolejne 4% - po 2% po stronie pracodawcy i pracownika. W roku 2009 uwzględniono skutki wprowadzenia dwóch stawek podatkowych (18% i 32%) co nie pozwoliło na zaplanowanie tak dynamicznego wzrostu jak w latach poprzednich.

3.3. SUBWENCJE I DOTACJE

Subwencje i dotacje stanowiące dochód budżetu Miasta obejmują: subwencje, dotacje celowe na zadania własne, dotacje na zadania zlecone z mocy ustaw i porozumień oraz dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST.

Najwyższe dochody w tej grupie stanowią subwencje, w tym subwencja na zadania oświatowe. W 2007 r. wyniosła ona 239,2 mln zł, w 2008 r. 268,5 mln zł, plan na 2009 r. wynosi 294,6 mln zł.

Ciągłe zmiany jakie miały miejsce w zakresie realizowanych przez samorządy terytorialne zadań znalazły swoje odzwierciedlenie w strukturze

transferów. Podczas gdy w 2003 r. subwencje i dotacje stanowiły 47,9% dochodów budżetowych, w 2008 r. kształtowały się na poziomie już tylko 32,0% całkowitych dochodów Miasta. Bezpośrednią przyczyną tego jest, omawiane wcześniej, wprowadzenie systemowych zmian, których wymiernym efektem było ograniczenie dotacji i subwencji i jednocześnie zwiększenie udziałów Miasta w dochodach budżetu państwa (wpływach z podatków od osób fizycznych i prawnych).

3.4. DOCHODY PODATKOWE I WPŁYWY Z OPŁAT

Polityka podatkowa prowadzona przez Miasto kładzie nacisk na efektywność w ściągłości podatków. Miasto posiada również pełne uprawnienia do samodzielnego prowadzenia działań egzekucyjnych dotyczących podatków stanowiących dochód własny gminy. Uprawnienia te wynikają z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zadania te realizuje Wydział Podatków, Opłat i Egzekucji.

LICZBA PODATNIKÓW W LATACH 2007 – 2008

Rodzaj podatku	2007	2008
Podatek od nieruchomości – osoby fizyczne	76 479	83 913
Podatek od nieruchomości – osoby prawne	1 852	1 878
Podatek od środków transportowych – osoby prawne	469	510
Podatek rolny – osoby fizyczne i prawne	2 394	2 572

Dochody z podatków i opłat stanowią istotną pozycję w budżecie Miasta, kształtując się na poziomie ok. 20 % wszystkich wpływów. Największy udział w tej grupie dochodów posiada podatek od nieruchomości, który jest najbardziej stabilnym źródłem dochodów własnych i najważniejszym z podatków lokalnych. W roku 2007 wpływy z tego podatku wyniosły

144,5 mln zł, a w 2008 r. zamknęły się kwotą blisko 162 mln zł. W planie na rok 2009 przyjęto wpływy zbliżone do poziomu wykonania roku ubiegłego. Koncentrację podatku od nieruchomości od osób prawnych wg dziesięciu największych płatników oraz największych dłużników w zakresie tego podatku przedstawiają tabele.

ZNACZĄCE PODMIOTY- ZE WZGLĘDU NA WYSOKOŚĆ WYMIARU PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI OD OSÓB PRAWNYCH W 2008 R.

Wyszczególnienie	Wymiar 2008r.	Ściągłość
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	X	100%
Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o.	X	100%
Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.	X	100%
Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	X	100%
ENEA Operator Sp. z o.o.	X	100%
Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	X	100%
Rejonowy Zarząd Infrastruktury	X	100%
Tele – Fonika Kable S.A.	X	100%
Telekomunikacja Polska S.A.	X	100%
Spółdzielnia Mieszkaniowa Dąb	X	100%
RAZEM	44 352 994,00*	X

*Powyższa kwota stanowi 27,4 % całości dochodów z tytułu podatku od nieruchomości w 2008 r.

NAJWIĘKSI DŁUŻNICY PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI OD OSÓB PRAWNYCH W 2008 R.

Wyszczególnienie	
PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami	X
Wiskord S.A. w upadłości	X
Szczecińska Stocznia Porta Holding S.A. w upadłości	X
Fabryka Mechanizmów Samochodowych Polmo S.A.	X
Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o.	X
Gulf Intermodal Sp. z o.o. w upadłości	X
Skolwin Paper International Sp. z o.o. w upadłości	X
Porta Odra Sp. z o.o. w upadłości	X
SFN VIS Sp. z o.o. w upadłości	X
Box Europe Sp. z o.o. w upadłości	X
RAZEM	40.864.636,85 zł*

* zaległości skumulowane w okresie do 31.12.2008 r.

Istotne miejsce wśród podatków stanowiących dochody Miasta zajmuje podatek od czynności cywilnoprawnych. W roku 2007 dochody z tego tytułu wyniosły ponad 44 mln zł, co było skutkiem ożywienia na rynku. W roku 2008 spadły do 38,4 mln zł, na co wpływ miało zatrzymanie wzrostu cen nieruchomości powiązane z kryzysem finansowym. Do ważniejszych źródeł dochodów z tytułu opłat należą wpływy z tytułu wydawania

zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w całości przeznaczane są na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do budżetu Miasta wpływają również znaczne kwoty z tytułu opłaty skarbowej, komunikacyjnej, za parkowanie i zajęcie pasa drogowego, z podatku od środków transportowych czy opłaty targowej.

WYBRANE DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT W LATACH 2007 – 2009.

Wyszczególnienie	2007	2008	Plan na 1.01.2009
Podatek od nieruchomości	144 475 158	161 934 788	161 518 000
Podatek od czynności cywilnoprawnych	44 270 909	38 403 442	40 000 000
Opłata skarbowa	8 428 893	8 172 535	8 400 000
Wpływy z opłaty komunikacyjnej i innych opłat związanych z ruchem pojazdów	7 433 522	8 105 933	8 950 000
Wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu	7 055 363	7 593 486	7 050 000
Podatek od środków transportowych	5 260 973	6 227 744	5 500 000
Podatek od spadków i darowizn	4 561 624	4 273 805	4 500 000
Opłata targowa	2 594 415	1 703 567	2 000 000
Wpływy z karty podatkowej	2 500 500	2 250 284	2 550 000
Dochody z podatków i opłat ogółem	236 012 944	271 104 942	275 225 430
Udział dochodów z podatków i opłat w dochodach budżetu Miasta (%)	20,3	21,1	19,8

WYBRANE STAWKI PODATKÓW I OPŁAT W SZCZECINIE W LATACH 2007 – 2009.

Rodzaj podatku	2007	2008	2009
Podatek od nieruchomości	od 1 m ² powierzchni / powierzchni użytkowej		
Od budynków mieszkalnych lub ich części	0,53 zł	0,57 zł	0,60 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	18,15 zł	18,59 zł	19,50 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, na powierzchni przekraczającej 4 300 m ² w obiektach handlowych lub usługowych	18,60 zł	19,01 zł	19,50 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	8,58 zł	8,58 zł	8,58 zł
Od budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	6,17 zł	6,31 zł	6,58 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	3,71 zł	3,80 zł	3,96 zł
Od budowli	2 % wartości	2 % wartości	2 % wartości
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	0,68 zł	0,70 zł	0,74 zł
Od gruntów pod jeziorami zajętymi na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrownie wodne	3,61 zł *	3,74 zł *	3,90 zł *
Od gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	0,26 zł	0,29 zł	0,32 zł
Podatek leśny	od 1 ha powierzchni		
	29,41	32,40	33,56
Podatek rolny	od 1 ha powierzchni		
Od gruntów rolnych	88,80 zł	145,73 zł	139,50 zł
Od pozostałych gruntów	177,6 zł	291,45 zł	279,00 zł
Opłata (do końca 2007 r. podatek) od posiadania psów	50 zł od jednego psa	50 zł od jednego psa	50 zł od jednego psa

Elementem polityki podatkowej są działania obejmujące udzielanie ulg podatkowych (umorzenia, odroczenia oraz rozłożenia zapłaty podatku lub zaległości podatkowej na raty) w trybie ustawy Ordynacja podatkowa oraz udzielanie zwolnień z podatku od nieruchomości.

W 2007 r. przestały obowiązywać programy pomocy przedsiębiorcom realizowane od 2003 roku. W ich miejsce przyjęto trzy nowe programy dające możliwość skorzystania ze zwolnienia z podatku od nieruchomości, które obowiązują do 31 grudnia 2010 r. Ze zwolnienia mogą skorzystać przedsiębiorcy: w ramach regionalnej pomocy publicznej (2 programy):

- dokonujący nowych inwestycji (maksymalny okres zwolnienia wynosi 5 lat), w ramach pomocy de minimis:
  - tworzący nowe miejsca pracy dla osób posiadających status osoby bezrobotnej (na okres do 24 miesięcy).
Opisane programy stanowią uzupełnienie Strategii Rozwoju Miasta Szczecina i mają na celu:
    - wspieranie przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji,
    - przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.
- Łączna kwota udzielonych zwolnień z podatku od nieruchomości w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2007 r. wyniosła 5,9 mln zł, a ze zwolnienia skorzystało 25 przedsiębiorców. W 2008 r. ze zwolnienia na kwotę 3 mln zł

skorzystało 27 przedsiębiorców. Szczegółowe dane i zwolnień przedstawia tabela. na temat skutków udzielanych przez Miasto ulg

SKUTKI UDZIELANYCH PRZEZ MIASTO SZCZECIN ULG I ZWOLNIEŃ W LATACH 2007-2008

Rodzaj podatku	2007	2008
Podatek od nieruchomości	10 521 859	12 051 742
Podatek od środków transportowych	255 179	258 267
Podatek rolny i leśny	18 224	241 574
Podatek od posiadania psa	498	450
Podatek od spadków i darowizn	292 034	400 843
Podatek od czynności cywilnoprawnych	2 522	6 420
Opłata skarbową	408	3 587
Karta podatkowa	58 787	95 296
Opłata targowa	406 991	108 122
Inne	710 468	985 189
Ogółem ulgi	12 266 970	14 151 490
Ulg jako % dochodów podatkowych i wpływów z opłat	5,2	5,2

3.5. STAN MAJĄTKU MIASTA

Informacja o stanie mienia komunalnego opracowywana jest co roku i przekazywana Radzie Miasta i Regionalnej Izbie Obrachunkowej najpóźniej do 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

Informacja o stanie mienia Miasta Szczecin obejmuje zarówno majątek trwały, jak i obrotowy. Opracowanie powstaje na podstawie dokumentacji źródłowej przygotowywanej przez jednostki organizacyjne Miasta. Aktualna informacja zawiera dane o zasobach na dzień 30 czerwca 2008 r. oraz ilościowe i wartościowe zmiany tych zasobów.

WARTOŚĆ MAJĄTKU MIASTA SZCZECIN

Wyszczególnienie	Stan na 30.06.06	Stan na 30.06.07	Stan na 30.06.08	Zmiana wartości
Rzeczowe aktywa trwałe	10 848 721 100	18 049 085 793	18 059 708 438	10 622 645
Pozostałe aktywa trwałe	804 431 598	813 828 585	916 260 001	102 431 416
Aktywa obrotowe*	401 938 204	496 164 293	494 850 801	- 1 313 492
Majątek ogółem	12 055 090 902	19 359 078 671	19 470 819 240	111 740 569

* w tym należności niewymagalne stanowiące przypis roczny, np. podatku od nieruchomości

Łączna wartość mienia komunalnego według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. wyniosła 19 470 819 240 zł, co oznacza przyrost majątku o 111 740 569 zł, tj. o 0,6 % w stosunku do analogicznego okresu 2007 roku.

Przyrost wartości majątku nastąpił w aktywach trwałych, o kwotę 113 054 061 zł (tj. o 0,6%), z czego rzeczowe aktywa trwałe zwiększyły się o kwotę 10 622 645 zł. Związane jest to ze wzrostem nakładów na inwestycje – m.in. zakup

taboru tramwajowego. W pozostałych aktywach trwałych zanotowano wzrost o 102 431 416 zł, tj. o 12,6 % na co wpływ miało zwiększenie wartości niematerialnych i prawnych oraz zwiększenie wartości udziałów (długoterminowe aktywa finansowe). W aktywach obrotowych nastąpił spadek o kwotę 1 313 492 zł, tj. o 0,3 %.

Szczegółowe zmiany poszczególnych aktywów Miasta przedstawiają tabele oraz wykres na stronie 58.

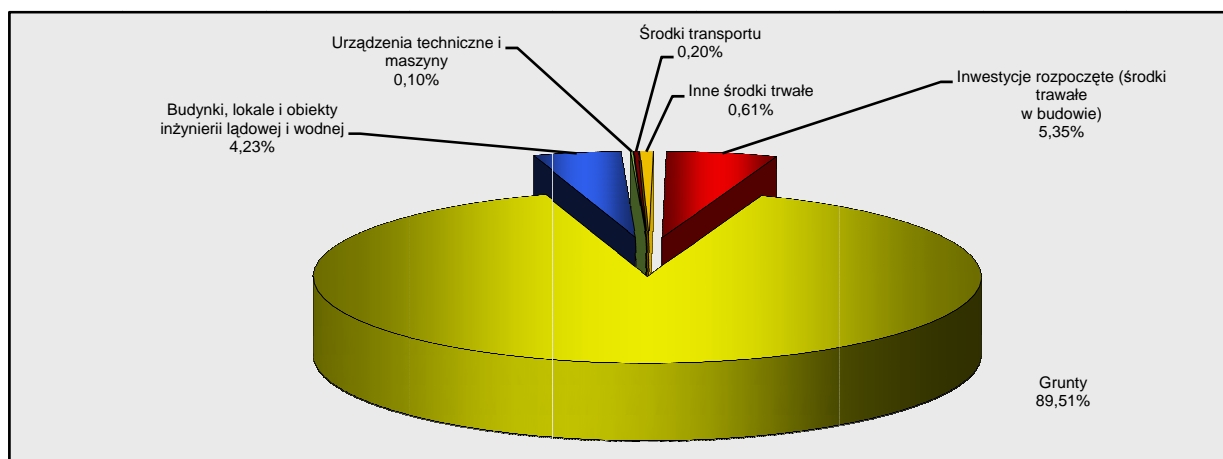
STRUKTURA MAJĄTKU MIASTA W UKŁADZIE PODMIOTOWYM WG STANU NA 30.06.2008 R.

Wyszczególnienie	Rzeczowe aktywa trwałe	Pozostałe aktywa trwałe	Aktywa obrotowe	Majątek ogółem
Zakłady budżetowe	581 550 372	1 413 749	35 091 711	618 055 832
Jednostki budżetowe	44 825 415	911 947 195	407 183 514	1 363 956 124
Urząd Miasta	40 556 264	911 657 801	405 290 660	1 357 504 725
pozostałe	4 269 151	289 394	1 892 854	6 451 399
Placówki ochrony zdrowia i opieki społecznej	36 614 538	2 275 360	9 613 963	48 503 861
Placówki oświaty i wychowania	281 226 673	467 059	39 895 705	321 589 437
Placówki kultury	13 192 375	156 638	3 065 908	16 414 921
W bezpośrednim zarządzie Miasta	17 102 299 065	0	0	17 102 299 065
Razem	18 059 708 438	916 260 001	494 850 801	19 470 819 240

WARTOŚĆ RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH MIASTA W LATACH 2007 – 2008

Wyszczególnienie	Stan na 30.06.07 r.	Stan na 30.06.08 r.	Zmiana wartości
Grunty	16 264 638 585	16 165 280 974	- 99 357 611
Budynki i lokale	330 104 477	326 597 293	- 3 507 184
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	460 911 985	437 277 545	- 23 634 440
Kotły i maszyny energetyczne	1 958 084	1 804 683	- 153 401
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	6 870 223	7 257 335	387 112
Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	2 109 612	1 746 323	- 363 289
Urządzenia techniczne	7 510 935	7 890 598	379 663
Środki transportu	25 263 928	36 861 164	11 597 236
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	107 317 376	109 511 178	2 193 802
Inwestycje rozpoczęte	842 382 287	964 875 130	122 492 843
Środki przekazane na poczet inwestycji	18 300	606 215	587 915
Razem	18 049 085 793	18 059 708 438	10 622 646

STRUKTURA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH MIASTA NA DZIEŃ 30.06.2008 R.

3.5.1. DOCHODY Z MAJĄTKU ORAZ ZASADY GOSPODAROWANIA NIERUCHOMOŚCIAMI

Nieruchomości w oparciu o przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 roku (z późniejszymi zmianami), z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z ustaw, mogą być przedmiotem obrotu, w szczególności sprzedaży, zamiany i zrzeczenia się, przekazywania nieodpłatnie w drodze umowy (w tym również w formie darowizny), oddania w użytkowanie wieczyste, w trwały zarząd, najem, dzierżawę, użyczenie, a także mogą być obciążane ograniczonymi prawami rzeczowymi, wnoszone jako wkłady niepieniężne (aporty) do spółek, przekazywane jako wyposażenie tworzonych przedsiębiorstw oraz jako majątek tworzonych fundacji. Gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje prezydent.

Sprzedaż i oddawanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości komunalnych

Generalną zasadą zbywania nieruchomości jest przetarg. Ustawa o gospodarce nieruchomościami przewiduje jednak wyjątki, kiedy nieruchomość może być zbywana w drodze bezprzetargowej. Zbywanie nieruchomości następuje w drodze bezprzetargowej, jeżeli:

- 1) jest zbywana na rzecz osoby, której przysługuje pierwszeństwo w jej nabyciu, stosownie do art. 34,
- 2) zbycie następuje między Skarbem Państwa a jednostką samorządu terytorialnego oraz między tymi jednostkami,
- 3) zbycie następuje na rzecz osób, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2 to znaczy osobom fizycznym i osobom prawnym, które prowadzą działalność charytatywną, opiekuńczą, kulturalną, leczniczą, oświatową, naukową, badawczą - rozwojową, wychowawczą, sportową lub turystyczną, na cele niezwiązane z działalnością zarobkową, a także organizacjom pożytku publicznego na cel prowadzonej działalności pożytku publicznego),
- 4) zbycie następuje w drodze zamiany lub darowizny,
- 5) sprzedaż następuje na rzecz jej użytkownika wieczystego,
- 6) przedmiotem zbycia jest nieruchomość lub jej część, niezbędne do poprawienia warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej, stanowiącej własność lub oddanej w użytkowanie wieczyste osobie, która zamierza tę nieruchomość lub jej część nabyć, jeżeli nie mogą być zagospodarowane jako odrębne nieruchomości,
- 7) ma stanowić wkład pieniężny (aport) do spółki albo wyposażenie nowotworzonej państwowej lub samorządowej osoby prawnej, lub majątek tworzonej fundacji,
- 8) jest zbywana na rzecz zarządzającego specjalną strefą ekonomiczną, na której terenie jest położona,
- 9) przedmiotem zbycia jest udział w nieruchomości, a zbycie następuje na rzecz innych współwłaścicieli nieruchomości,
- 10) jest zbywana na rzecz kościołów i związków wyznaniowych mających uregulowane stosunki z państwem, na cele działalności sakralnej.
- 11) jest sprzedawana na rzecz partnera prywatnego lub spółki, o której mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, jako wkład własny podmiotu publicznego, w celu realizowania zadań publicznych w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego, z zastrzeżeniem art. 25 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym.
- 12) Wojewoda - w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa w drodze zarządzenia, a Rada Miasta w odniesieniu do gminnych nieruchomości w drodze uchwały zwolnią z obowiązku zbycia w drodze przetargu nieruchomości przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe lub na realizację urządzeń infrastruktury technicznej albo innych celów publicznych, jeżeli cele te będą realizowane przez podmioty, dla których są to cele statutowe i których dochody przeznaczają się w całości na działalność statutową.
- 13) za zgodą Rady Miasta sprzedaż nieruchomości następuje na rzecz osoby, która dzierżawi nieruchomość na podstawie umowy zawartej, co najmniej na 10 lat, jeżeli nieruchomość ta została zabudowana na podstawie zezwolenia na budowę (nie stosuje się, w przypadku gdy o nabycie nieruchomości ubiega się więcej niż jeden podmiot spełniający powyższe warunki).

W Gminie Miasto Szczecin stosowane są dwie formy zbywania generujące dochody:

- sprzedaż - z której uzyskuje się 100% ceny,
- oddanie w użytkowanie wieczyste - wpływy z I opłaty w wysokości 15-25% ceny oraz opłaty roczne w wysokości 1-3% (w niektórych przypadkach opłata roczna może być podwyższona uchwałą Rady Miasta) ceny płatne przez okres 98 lat.

Zgodnie z zasadami ustalonymi uchwałą nr XLI/521/97 Rady Miasta Szczecina z dnia 29 grudnia 1997 roku wraz ze zmianami w sprawie określania zasad prowadzenia przez Prezydenta

Miasta gospodarki majątkiem Gminy Szczecin w zakresie: nabywania, zbywania i obciążania zabudowanych i niezabudowanych nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania, wynajmowania użyczenia czas oznaczony, dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony:

1. grunty przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną są zbywane na własność;
2. grunty przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną mogą być sprzedawane lub oddawane w użytkowanie wieczyste. Decyzję podejmują na wniosek Prezydenta dwie komisje stałe Rady Miasta: ds. Budownictwa i Mieszkalnictwa oraz Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Mienia. Prezydent wnioskując co do zasady o formę własności;
3. grunty przeznaczone pod usługi oddawane są w użytkowanie wieczyste.

Powyższe wymaga pozytywnych opinii Komisji Stałych Rady Miasta oraz opiniowania we właściwej Radzie Osiedla.

Każdy inny planowany przypadek zadysponowania nieruchomością wymaga odrębnej zgody Rady Miasta.

Niezależnie od powyższego, nieruchomości zbywane są w wyniku realizacji roszczeń o ich nabycie wynikających z przepisów ustaw.

Ustalanie cen nieruchomości.

Zasady wynikające z ustawy o gospodarce nieruchomościami:

1. Cenę nieruchomości ustala się na podstawie jej wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.
2. Przy zbyciu nieruchomości w drodze przetargu stosuje się następujące zasady ustalania cen:
  - 1) cenę wywoławczą w pierwszym przetargu ustala się w wysokości nie niższej niż wartość nieruchomości,
  - 2) cenę wywoławczą w drugim przetargu można ustalić w wysokości niższej niż wartość nieruchomości, jednak nie niższej niż 50% tej wartości,
  - 3) cenę nieruchomości, którą jest obowiązany zapłacić jej nabywca, ustala się w wysokości ceny uzyskanej w wyniku przetargu,
  - 4) jeżeli co najmniej dwa przetargi zakończyły się wynikiem negatywnym, cenę nieruchomości można ustalić w rokowaniach z nabywcą w wysokości nie niższej niż 40% jej wartości lub za cenę ustaloną w kolejnym przetargu.

3. Przy sprzedaży nieruchomości w drodze bezprzetargowej cenę nieruchomości ustala się w wysokości nie niższej niż jej wartość.
4. Na poczet ceny nieruchomości gruntowej sprzedawanej jej użytkownikowi wieczystemu zalicza się kwotę równą wartości prawa użytkownika wieczystego tej nieruchomości, określoną według stanu na dzień sprzedaży.
5. Cena nieruchomości sprzedawanej i I opłata przy oddawaniu w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy przenoszącej własność.
6. Cena nieruchomości sprzedawanej oraz I opłata przy oddawaniu w użytkowanie wieczyste w drodze rokowań poprzedzonych co najmniej dwoma przetargami zakończonymi wynikiem negatywnym lub w drodze bezprzetargowej może zostać rozłożona na raty, nie dłużej niż na 10 lat. Rozłożona na raty nie spłacona część ceny podlega oprocentowaniu przy zastosowaniu stopy procentowej równej stopie redyskonta weksli stosowanej przez Narodowy Bank Polski.

Ponadto ustawa przewiduje możliwość udzielenia przez radę jednostki samorządu bonifikaty od ceny, jeżeli nieruchomość jest sprzedawana np. na cele mieszkaniowe, na realizację urządzeń infrastruktury technicznej oraz innych celów publicznych, kościołom i związkom wyznaniowym, osobom fizycznym lub prawnym, które prowadzą działalność charytatywną, opiekuńczą, kulturalną, leczniczą, oświatową, naukową, badawczą – rozwojową, wychowawczą, sportową lub turystyczną, na cele nie związane z działalnością zarobkową, a także organizacjom pożytku publicznego na cel prowadzonej działalności pożytku publicznego.

Opłaty za użytkowanie wieczyste gruntów komunalnych

Opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ustala się wg stawki procentowej od ceny nieruchomości gruntowej. Stawka procentowa pierwszej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego wynosi od 15% do 25% ceny nieruchomości gruntowej. Decyzje w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej dla różnych form wykorzystania terenów podejmuje prezydent. Wysokość stawek procentowych opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego uzależniona jest od określonego w umowie celu, na jaki nieruchomość gruntowa została oddana i wynosi:

- 1) za nieruchomości gruntowe oddane na cele obronności i bezpieczeństwa, w tym ochrony przeciwpożarowej – 0,3%,

- 2) za nieruchomości gruntowe pod budowę obiektów sakralnych wraz z budynkami towarzyszącymi plebani diecezjalnych i zakonnych, archiwów i muzeów diecezjalnych, seminariów duchownych, domów zakonnych oraz siedzib naczelnych władz kościołów i związków wyznaniowych – 0,3%,
- 3) za nieruchomości gruntowe na działalność charytatywną oraz na niezarobkową działalność: opiekuńczą, kulturalną, leczniczą, oświatową, naukową lub badawczą – rozwojową – 0,3% ceny,
- 4) za nieruchomości gruntowe oddane na cele rolne – 1% ceny,
- 5) za nieruchomości gruntowe oddane na cele mieszkaniowe, na realizację urządzeń infrastruktury technicznej i innych celów publicznych oraz działalność sportową – 1% ceny,
- 6) za pozostałe nieruchomości gruntowe – 3% ceny,
- 7) za nieruchomości gruntowe na działalność turystyczną – 2% ceny.

Wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej może być aktualizowana, nie częściej niż raz w roku, jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie z wyjątkiem kiedy wartość nieruchomości gruntowej na dzień aktualizacji opłaty rocznej byłaby niższa niż ustalona w drodze przetargu cena tej nieruchomości w dniu oddania jej w użytkowanie wieczyste, wówczas aktualizacji nie dokonuje się. W praktyce wartość nieruchomości wzrasta głównie z dwóch następujących powodów:

- trendu wzrostu na wolnym rynku obrotu nieruchomościami (zmiany otoczenia prawnego i gospodarczego nieruchomości np: akcesja do UE, podatki, kredyty, itp.),
- zmiany stopnia wyposażenia gruntów w urządzenia komunalne, energetyczne i gazowe (bez względu na ich wykonawcę i inwestora).

Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W dniu 1 stycznia 2008r. weszła w życie ustawa z dnia 7 września 2007 r. o zmianie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 191, poz. 1371) nowelizująca ustawę z dnia z dnia 29 lipca 2005r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz.U. z 2005r. Nr 175, poz. 1459).

Do spraw nie zakończonych decyzją ostateczną przed 1 stycznia 2008r. stosuje się nowe przepisy.

Nowelizacja nie zmieniła w istotny sposób zakresu przedmiotowego i podmiotowego ustawy, wprowadziła natomiast obligatoryjne bonifikaty, o które strona może wnioskować.

Znowelizowane przepisy wprowadzają następujące bonifikaty:

- 90% - dla osób fizycznych, których dochód miesięczny na jednego członka rodziny w gospodarstwie domowym nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za ostatnie półrocze roku poprzedzającego rok, w którym wystąpiono z żądaniem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli nieruchomość jest zabudowana na cele mieszkaniowe albo przeznaczona pod tego rodzaju zabudowę (art. 4 ust. 8);
- 50% - dla wieczystych użytkowników, którzy prawo wieczystego użytkowania uzyskali przed dniem 5 grudnia 1990 r. oraz ich następców prawnym (art. 4 ust. 9);
- 50% - odniesieniu do nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków.

W dniu 2 stycznia 2008r. przepisy dotyczące ww. bonifikat zostały zaskarżone do Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt K 9/08).

Ustawa przewiduje również udzielenie przez organ właściwy do wydania decyzji bonifikaty w opłacie za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Z żądaniem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości mogą wystąpić:

- osoby fizyczne będące w dniu wejścia w życie ustawy użytkownikami wieczystymi nieruchomości zabudowanych na cele mieszkaniowe lub zabudowanych garażami albo przeznaczonych pod tego rodzaju zabudowę oraz nieruchomości rolnych. Przez nieruchomość rolną rozumie się nieruchomość rolną w rozumieniu Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem nieruchomości przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy na cele inne niż rolne.
- osoby fizyczne i prawne będące właścicielami lokali, których udział w nieruchomości wspólnej obejmuje prawo użytkowania wieczystego;
- spółdzielnie mieszkaniowe, będące właścicielami budynków mieszkalnych lub garaży.

Przekształcenie jest możliwe, gdy z wnioskiem wystąpią wszyscy użytkownicy wieczysti danej

nieruchomości gruntowej. Wnioski o przekształcenie można składać do 31 grudnia 2012 r.

Sprzedaż prawa własności nieruchomości użytkownikom wieczystym: osobom fizycznym i prawnym, w tym spółdzielniom mieszkaniowym

Na mocy art. 32 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, nieruchomość gruntowa oddana w użytkowanie wieczyste może być sprzedana wyłącznie użytkownikowi wieczystemu.

Zgodnie z Polityką Miasta odmawia się sprzedaży prawa własności w trybie art. 32 użytkownikom wieczystym, dla których stawka procentowa opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, ustalona w umowie o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste, wynosiła 3%, niezależnie od obecnie obowiązującej stawki, i co do których prawo użytkowania wieczystego nie może być przekształcone w prawo własności na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Art. 69 ustawy o gospodarce nieruchomościami stanowi, że na poczet ceny nieruchomości gruntowej sprzedawanej jej użytkownikowi wieczystemu zalicza się kwotę równą wartości prawa użytkowania wieczystego tej nieruchomości.

Na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, nabywcom prawa własności udzielana jest bonifikata od ceny netto sprzedaży:

spółdzielniom mieszkaniowym – w związku z ustanowieniem odrębnej własności lokali lub przeniesieniem własności lokali lub domów jednorodzinnych, wykorzystywanych do zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych w takiej wysokości, **aby cena netto sprzedaży nieruchomości gruntowej wynosiła około 2% wartości nieruchomości gruntowej, ale nie mniej niż 2%. Dla skuteczności bonifikaty konieczna jest zindywidualizowana zgoda Rady Miasta.**

współużytkownikom wieczystym: spółdzielniom mieszkaniowym i osobom fizycznym - odpowiednio w związku z: ustanowieniem odrębnej własności lokali lub przeniesieniem na własność lokali lub domów jednorodzinnych, oraz realizacją celów mieszkaniowych przez osoby fizyczne, w takiej wysokości, **aby cena netto sprzedaży nieruchomości gruntowej wynosiła około 2% wartości nieruchomości gruntowej, ale nie mniej niż 2%. Dla skuteczności bonifikaty konieczna jest zindywidualizowana zgoda Rady Miasta.**

osobom fizycznym - w takiej wysokości, aby cena netto jaka zostanie ustalona do zapłaty, wynosiła 10% wartości rynkowej sprzedawanej

nieruchomości, o ile cena nieruchomości pomniejszona o wartość prawa użytkowania wieczystego będzie kwotą wyższą niż 10 % wartości nieruchomości – dotyczy nieruchomości wykorzystywanych do zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. (podstawa prawna: stanowisko Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 2 listopada 2005 r.)

Wnioski użytkowników wieczystych o sprzedaż nieruchomości gruntowych będących w ich użytkowaniu wieczystym, realizowane są na bieżąco z uwzględnieniem bonifikaty.

Zasady oddawania nieruchomości w dzierżawę

Nieruchomości mogą być oddawane w dzierżawę na okres :

- do trzech lat - zgodnie z Uchwałą Nr 464/96 Zarządu Miasta Szczecina z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie określenia zasad wydzierżawiania gruntów komunalnych na okres nie dłuższy niż lat 3, która określa procedury przygotowania dokumentów do przeprowadzenia przetargu i zawarcie umowy z wygrywającym przetarg oraz wymienia przypadki zawierania umowy w trybie bezprzetargowym;

- dłuższy niż trzy lata oraz na czas nieoznaczony - na podstawie Uchwały Nr XV/415/07 Rady Miasta Szczecina z dnia 19 listopada 2007r. zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zasad prowadzenia przez Zarząd Miasta gospodarki majątkiem Gminy Szczecin w zakresie: nabywania, zbywania i obciążania zabudowanych i niezabudowanych nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata.

Opłaty za dzierżawę gruntów komunalnych oraz terminy płatności zależą wyłącznie od uzgodnień między stronami umowy. Stawki wywoławcze do przetargu, a także stawki minimalne do negocjacji lub rokowań ustalane są przez prezydenta w formie aktów normatywnych. Wysokość czynszu za dzierżawę może ulegać corocznie podwyższeniu w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów roku poprzedzającego podwyższenie stawki w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego (wg komunikatu Prezesa GUS).

Opłaty z tytułu trwałego zarządu

Wysokość opłat i ich aktualizację regulują przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami, które stanowią, że za nieruchomość oddaną w trwały zarząd pobiera się opłaty roczne. Opłaty z tytułu trwałego zarządu ustala się według stawki procentowej od ceny nieruchomości. Wysokość stawek procentowych opłat rocznych z tytułu

trwałego zarządu jest uzależniona od celu na jaki nieruchomość została oddana i wynosi:

- 1) za nieruchomości oddane na cele obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym ochrony przeciwpożarowej – 0,1 % ceny,
- 2) za nieruchomości oddane na cele mieszkaniowe, na realizację urządzeń infrastruktury technicznej i innych celów publicznych, działalność charytatywną, opiekuńczą, leczniczą, oświatową, naukową, badawczo rozwojową, wychowawczą, sportową lub turystyczną, a także na siedziby organów władzy i administracji państwowej – 0,3 % ceny,
- 3) za pozostałe nieruchomości – 1 % ceny.

Nie pobiera się opłat rocznych za nieruchomości oddane w trwały zarząd pod drogi publiczne, parki, zieleńce, ogrody botaniczne, ogrody zoologiczne, parki narodowe, rezerwy przyrody oraz na cele oświatowe w rozumieniu ustawy o systemie oświaty.

Sprzedaż lokali mieszkalnych, użytkowych i garaży.

Sprzedaż lokali mieszkalnych może nastąpić w trybie:

- 1) bezprzetargowym:
  - a) na rzecz dotychczasowego najemcy, który zajmuje lokal na podstawie umowy najmu zawartej na czas nieoznaczony nieprzerwanie od co najmniej sześciu miesięcy i najpóźniej przed zawarciem aktu notarialnego wywiąże się z wszelkich zobowiązań wynikających z posiadanej umowy – na jego wniosek,
  - b) na rzecz dotychczasowego najemcy – wskazane przez Prezydenta Miasta lokale, których zbycie uzasadnione jest względami racjonalnego gospodarowania zasobem gminy,
- 2) przetargowym – wolne lokale mieszkalne:
  - a) wskazane przez Prezydenta Miasta, których zasiedlenie zgodnie z obowiązującym prawem w drodze najmu jest niemożliwe,
  - b) wskazane przez Prezydenta Miasta, których zbycie uzasadnione jest względami racjonalnego gospodarowania zasobem gminy.

Generalnie zbywanie lokali mieszkalnych użytkowych i garaży następuje w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców poszczególnych lokali.

Cenę sprzedaży lokalu mieszkalnego stanowi kwota równa jego wartości rynkowej określona w operacie szacunkowym wykonanym przez rzeczoznawcę majątkowego.

Zgodnie z zasadami ustalonymi uchwałą nr XVI/316/04 Rady Miasta Szczecina z dnia 16 lutego 2004 r. wraz ze zmianami w sprawie sprzedaży lokali mieszkalnych, użytkowych i garaży stanowiących własność Gminy Miasto Szczecin przy sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz ich najemców gmina udziela:

- a) 95 % bonifikaty - przy pojedynczej sprzedaży lokalu z danej nieruchomości,
- b) 97 % bonifikaty - przy jednoczesnej sprzedaży wszystkich pozostałych lokali z danej nieruchomości.

W przypadku sprzedaży lokalu mieszkalnego na rzecz osób będących kombatanami lub pionierami Szczecina – udziela się dodatkowej 10 % bonifikaty (od kwoty pozostałej do zapłaty po udzieleniu podstawowej bonifikaty). Uprawnienia w tym zakresie określa się na podstawie stosownej legitymacji. Nabywca uiszcza cenę jednorazowo.

Sprzedaż lokali użytkowych może nastąpić w trybie:

- 1) przetargowym – wskazane przez Prezydenta Miasta wolne lokale użytkowe,
- 2) bezprzetargowym – na rzecz jego najemcy, który zajmuje lokal na podstawie umowy najmu nieprzerwanie od co najmniej trzech lat i prowadzi w nim działalność gospodarczą zgodnie z zawartą umową najmu.

Cenę sprzedaży lokalu użytkowego ustala Prezydent Miasta Szczecin w wysokości nie niższej niż wartość rynkowa.

Nabywca uiszcza cenę jednorazowo lub w ratach.

Sprzedaż garaży może nastąpić:

- 1) w trybie bezprzetargowym – na rzecz dotychczasowego najemcy,
- 2) w trybie przetargowym – wolne garaże wskazane przez Prezydenta Miasta.

Cenę sprzedaży garażu stanowi kwota równa jego wartości rynkowej określona w operacie szacunkowym wykonanym przez rzeczoznawcę majątkowego.

Nabywca uiszcza cenę jednorazowo lub w ratach.

Oplaty za użytkowanie

Oplaty za użytkowanie ustalane są umową między zainteresowanymi. W praktyce stosuje się opłaty odpowiadające opłatom za użytkowanie wieczyste gruntów z wyłączeniem pierwszej opłaty. Możliwe i stosowane jest oddanie nieruchomości dla celów publicznych i społecznie użytecznych za symboliczną opłatą.

WYBRANE DOCHODY Z GOSPODAROWANIA MAJĄTKIEM MIASTA SZCZECIN

Wyszczególnienie	2007	2008	Plan na 1.01.2009
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	162 479	8 692	40 510 000
Opłaty roczne za użytkowanie wieczyste i zarząd	26 694 957	27 015 728	29 500 000
Sprzedaż mieszkań	2 994 564	5 060 176	8 000 000
Sprzedaż gruntów	16 709 800	24 689 666	31 000 000
Oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie (I opłata)	3 503 025	2 555 659	10 000 000
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	12 064 554	3 998 136	3 600 000
Dzierżawa i najem składników majątkowych	10 266 757	9 605 742	9 123 700
Dochody z majątku ogółem	86 394 888	91 188 672	146 523 700
Udział dochodów z majątku w dochodach budżetu Miasta (%)	7,4	7,1	10,5

Wpływy z gospodarowania majątkiem wyniosły w 2007 r. 86,4 mln zł co stanowiło 7,4% całkowitych dochodów Miasta. Rok 2008 przyniósł wpływy w wysokości 91,2 mln zł (7,1% dochodów Miasta), na 2009 r. zaplanowano wpływy w wysokości 146,5 mln zł

W 2008 r. najwyższe dochody Miasto uzyskało z tytułu opłat rocznych za użytkowanie wieczyste i zarząd (27,0 mln zł), sprzedaży gruntów (24,7 mln zł), dzierżawy i najmu składników majątkowych (9,6 mln zł).

Zauważalny wzrost planowanych na 2009 r. dochodów z gospodarowania majątkiem w porównaniu z rokiem ubiegłym dotyczy wpływów ze sprzedaży składników majątkowych. 40,5 mln zł związanych jest z umową o współpracy zawartą między Gminą Miasto Szczecin a spółką CURA Beteligungsgesellschaft Polen m.b.h. W dniu 08 września 2008 r. Rada Miasta Szczecin podjęła uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zbycie wszystkich udziałów przysługujących Gminie Miasto Szczecin w spółce Centrum Handlowe Polska 1 Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

3.6. ŚRODKI ZE ŹRÓDEŁ POZABUDŻETOWYCH

Kolejną pozycję w dochodach budżetu Miasta stanowią dochody ze źródeł pozabudżetowych.

Składają się na nią przede wszystkim środki uzyskiwane z funduszy międzynarodowych. Większość środków przeznaczana jest na dofinansowanie zadań inwestycyjnych. W 2008 r. środki z funduszy międzynarodowych wpłynęły do budżetu Miasta w wysokości 30,4 mln zł. Fundusze na realizację zadań bieżących wyniosły 6,6 mln zł, natomiast na zadania majątkowe 0,2 mln zł. 23,6 mln zł stanowiły wpływy na spłatę pożyczek na prefinansowanie zadań majątkowych.

W budżecie na 2009 r. zapisano środki z funduszy międzynarodowych w wysokości 57,8 mln zł, z czego 4,9 mln zł to fundusze na realizację zadań bieżących, 50,7 mln zł na zadania majątkowe, 2,2 mln zł na spłatę pożyczek na prefinansowanie.

W tej grupie dochodów oprócz środków z funduszy międzynarodowych znajdują się również wpływy z innych źródeł pozabudżetowych. Są to wpływy pochodzące np. z różnego rodzaju funduszy krajowych np. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej czy Funduszu Pracy. Środki te w 2008 r. wpłynęły do budżetu Miasta w wysokości 4,2 mln zł, w budżecie na 2009 r. zapisano je w wysokości 8,3 mln zł.

4. WYDATKI MIASTA

Szczecin ponosi wydatki na realizację zadań własnych, które określone są w ustawach: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Ponadto wykonuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, których obowiązek realizacji wynika z obowiązujących

ustaw. Zadania z zakresu administracji rządowej Miasto wykonuje również na podstawie porozumień zawieranych z organami tej administracji. Szczecin ponosi również wydatki na zadania realizowane na mocy porozumień zawieranych między jednostkami samorządu terytorialnego, a także na zadania realizowane przez inne jednostki samorządu terytorialnego, którym udziela pomocy finansowej.

WYDATKI MIASTA SZCZECIN W LATACH 2007 – 2009

Wyszczególnienie	2007	2008	Plan na 1.01.2009
Wydatki na zadania własne	1 006 893 813	1 162 439 434	1 296 384 820
Wydatki na zadania zlecone z mocy ustaw	95 483 803	95 353 848	96 259 392
Wydatki na zadania zlecone z mocy porozumień	264 230	405 200	60 000
Wydatki realizowane na mocy porozumień między JST	3 230 173	3 251 577	3 166 977
Wydatki na pomoc finansową dla innych j.s.t	40 000	4 500 000	4 500 000
Wydatki ogółem	1 105 912 019	1 265 950 059	1 400 371 189

Miasto realizuje zadania:

- bieżące, związane z bieżącym funkcjonowaniem Miasta,
- majątkowe, związane ze zwiększeniem czy odtworzeniem majątku.

W latach 1998 – 2001 udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem kształtował się na poziomie 22 – 23%. Finansowanie inwestycji na takim poziomie możliwe było między innymi dzięki środkom pochodzącym z zaciąganych na preferencyjnych warunkach pożyczek i kredytów oraz wyemitowanych obligacji. W latach 2002 – 2004 udział wydatków majątkowych zaczął maleć na rzecz wydatków bieżących. (W roku 2002 wydatki majątkowe wynosiły 18,6% całkowitych wydatków Miasta, w 2003 – 10,7%, w 2004 - 9,7%). W roku 2005 proporcje uległy zmianie – wydatki bieżące stanowiły 87,6%, zaś wydatki majątkowe 12,4%. W roku 2006 wydatki majątkowe stanowiły 13,1%, w 2007 r. już 21,3%, a w 2008 r. 23,9% wydatków ogółem Szczecina. W budżecie na 2009 r. zapisano wydatki majątkowe w wysokości 611,7 mln zł co stanowi 35,5% całkowitych wydatków Miasta. Wyższy udział wydatków majątkowych w strukturze wydatków możliwy stał się przede wszystkim dzięki możliwości pozyskania środków pomocowych z Unii Europejskiej. Korzystanie z dofinansowania ze środków unijnych wymaga jednak posiadania w określonych rozmiarach własnych środków finansowych. Miasto wykorzystuje również nadwyżkę budżetową, którą generuje od 2005 r. W strukturze wydatków bieżących Miasta największą część stanowią wydatki na finansowanie sfery edukacji. W 2007 r. wydatki na tę sferę wyniosły 386,2 mln zł (44,4% wydatków bieżących). Rok 2008

przyniósł wydatki w wysokości 421,6 mln zł (43,8% wydatków bieżących). W roku 2009 zaplanowano wydatki na zadania bieżące w sferze edukacji w wysokości 445,8 mln zł. Wzrost wydatków w tej dziedzinie nie jest rekompensowany wystarczającym wzrostem subwencji na zadania oświatowe, stąd Miasto finansuje znaczną część wydatków na edukację dochodami własnymi. Wysokość dofinansowania w latach 2007 i 2008 r. środkami własnymi Miasta kształtowała się na poziomie ok. 140 mln zł.

Kolejną sferą mającą znaczny udział w wydatkach Miasta jest ochrona zdrowia i pomoc społeczna. W 2007 r. wydatki bieżące Szczecina w tej sferze wyniosły 180,7 mln zł (20,8% wydatków bieżących), w roku 2008 - 188,5 mln zł. Na rok 2009 planowane wydatki w tej sferze stanowią 17,8% wydatków bieżących Miasta i kształtują się na poziomie 196,9 mln zł. W około 50% wydatki w tej sferze finansowane są dotacjami z budżetu państwa.

Miasto ponosi również wysokie wydatki bieżące w zakresie gospodarki komunalnej, która obejmuje m. in. ochronę środowiska, utrzymanie zieleni, utrzymanie dróg, oświetlenie ulic, gospodarowanie odpadami, utrzymanie urządzeń komunalnych, gospodarkę mieszkaniową, a także komunikację zbiorową. Wydatki bieżące w tej dziedzinie wyniosły w 2007 r. - 110,8 mln zł (12,7% wydatków bieżących), w roku 2008 – 144,2 mln zł (15,0%). Na rok 2009 r. w budżecie Szczecina zapisano kwotę 173,2 mln zł co stanowi 15,6% wydatków bieżących Miasta zaplanowanych na ten rok.

W Załączniku nr. 3 przedstawiono wydatki Miasta według sfer wydatkowania w latach 2007 – 2009.

5. WYNIK BUDŻETOWY

W zależności od relacji między poziomem dochodów a poziomem wydatków mówimy o deficycie budżetowym bądź nadwyżce budżetowej. Ujemna różnica między dochodami a wydatkami określa wysokość deficytu budżetowego. Jeżeli zaś dochody są wyższe od wydatków mówimy o nadwyżce budżetowej.

W latach 1997 i 1998 Miasto zaciągnęło

na sfinansowanie istniejących deficytów budżetowych kredyty komercyjne. Od 2000 roku źródłami finansowania deficytu stały się, oprócz kredytów i nadwyżek z lat ubiegłych, także pożyczki i przychody z prywatyzacji majątku Miasta. W roku 2001 i 2003 Miasto wyemitowało obligacje na łączną kwotę 97, 2 mln zł. Lata 2005, 2006, 2007 i 2008 zamknęły się nadwyżką, kolejno w wysokości 23,4 mln zł, 53,2 mln zł, 55,4 mln zł i 16,5 mln zł.

ROZLICZENIE WYNIKU BUDŻETOWEGO W LATACH 2006 – 2008 ORAZ ŹRÓDŁA POKRYCIA DEFICYTU NA ROK 2009

w tys. zł

Wyszczególnienie	Wykonanie 2006	Wykonanie 2007	Wykonanie 2008	Plan na 1.01.2009
Dochody ogółem	1 047 982	1 161 296	1 282 402	1 390 967
Wydatki ogółem	994 810	1 105 912	1 265 950	1 720 654
Wynik finansowy	53 172	55 384	16 452	- 329 687
Stan środków na początek okresu	83 479	111 868	146 846	85 798
Pożyczki na prefinansowanie	11 603	54 881	9 982	0
Kredyty bankowe i pożyczki	0	0	0	120 000
Obligacje	0	0	0	156 400
Spląty rat kredytów i pożyczek	24 750	24 625	22 535	16 760
Wykup papierów wartościowych	0	0	0	15 000
Splata pożyczek na prefinansowanie	10 000	50 662	23 592	0
Stan środków na koniec okresu	113 505	146 846	127 153	751*

* Korekty dokonano Uchwałą Rady Miasta w marcu 2009 r.

PODSTAWOWE WIELKOŚCI BUDŻETOWE W WYBRANYCH MIASTACH POLSKI W ROKU 2008

w tys. zł

Miasto	Dochody	Wydatki	Nadwyżka/deficyt
Gdańsk	1 696 170	1 804 777	-108 607
Kraków	2 990 771	3 155 493	-164 722
Lublin	1 086 895	1 215 686	-128 791
Łódź	2 521 540	2 592 401	-70 861
Poznań	2 376 816	2 340 448	36 368
Rzeszów	674 917	639 846	35 071
Szczecin	1 282 402	1 265 950	16 452
Wrocław	2 621 775	3 193 653	-571 878

6. ANALIZA ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ

Od 1997 corocznie opracowywana jest w Mieście analiza zdolności kredytowej mająca na celu między innymi określenie możliwości inwestycyjnych jak również dająca obraz zdolności kredytowej Szczecina, wskazująca przewidywane maksymalne pułapy zadłużenia, prognozująca

koszty uzyskania i obsługi zewnętrznych, zwrotnych środków kredytowych. Od roku 2003 analiza zdolności kredytowej przedstawiana jest w formie prognozy długu.

Warunki zaciągania pożyczek i kredytów przez jednostki samorządu terytorialnego określa ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych.

Ustawa wprowadza następujące zapisy dotyczące zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego:

1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:
  - a) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
  - b) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
  - c) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów.

Suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych na cele wymienione powyżej nie może przekroczyć kwoty określonej w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

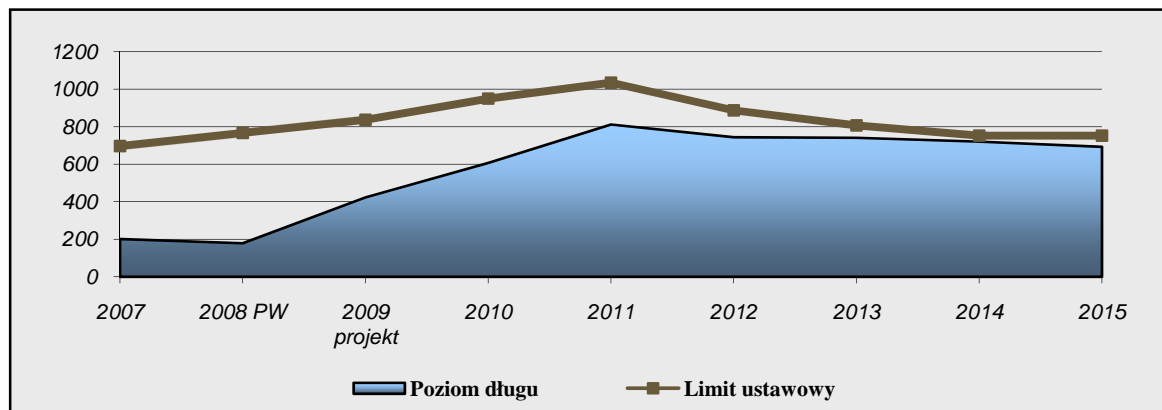
2. Łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym
  - a) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w punkcie 1, lit. b) i c) wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek,
  - b) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w punkcie 1 lit. b) i c) wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w punkcie 1,
  - c) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.
3. W przypadku gdy relacja państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto przekroczy 55%, to kwota, o której mowa w punkcie 2, nie może przekroczyć 12% planowanych dochodów jednostki samorządu terytorialnego, chyba że obciążenia te w całości wynikają z zobowiązań zaciągniętych przed datą ogłoszenia tej relacji.
4. Ograniczeń określonych w punkcie 2 nie stosuje się do poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym

realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie EFTA oraz emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa powyżej.

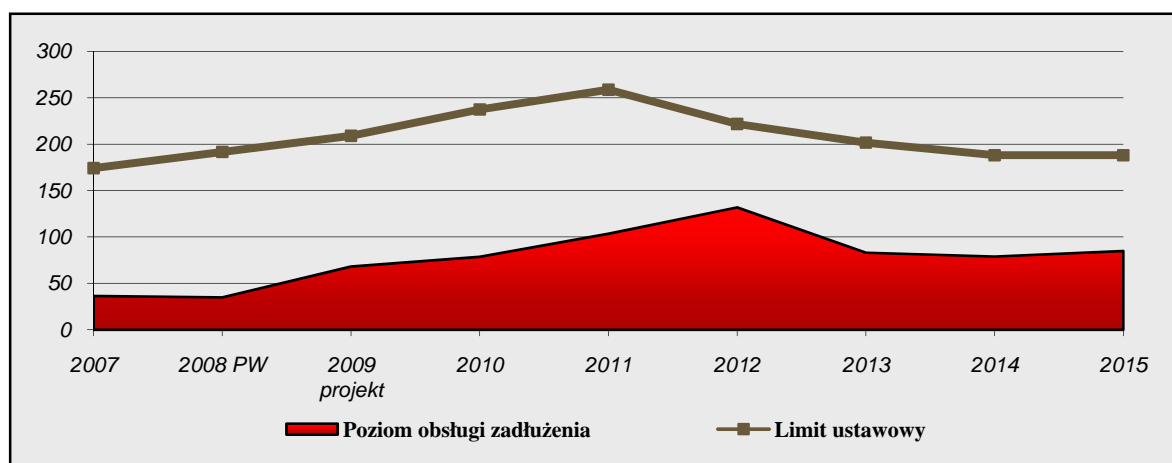
5. Łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60 % wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.
6. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60 % planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.
7. Ograniczeń, o których mowa w punktach. 5 i 6, nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku z umową zawartą z podmiotami dysponującymi środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegającymi zwrotowi środkami z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie EFTA.
8. Przepisu powyższego nie stosuje się po zakończeniu programu, projektu lub zadania realizowanego ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie EFTA.
9. W przypadku, gdy określone w umowie środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie EFTA. nie zostaną przekazane lub po ich przekazaniu orzeczony zostanie ich zwrot, jednostka samorządu terytorialnego nie może emitować papierów wartościowych, zaciągać kredytów, pożyczek i udzielać poręczeń do czasu spełnienia warunków, o których mowa w punktach 2,3,5 i 6.

Ustawowy limit zadłużenia ma jedynie charakter prawny, a nie ekonomiczny. W związku z tym każda z gmin, przy sporządzaniu długookresowych prognoz budżetowych, winna przyjmować własne wewnętrzne limity zadłużenia

**POZIOM ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH
2007 – 2015 NA TLE LIMITU USTAWOWEGO**

**POZIOM OBSŁUGI ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2007 – 2015
NA TLE LIMITU USTAWOWEGO**

Analiza zdolności kredytowej pozwala ustalić maksymalne wydatki majątkowe poprzez prognozę poziomu środków dla sfinansowania deficytu, poziomu kredytowania oraz obsługi zadłużenia. Wolne środki na inwestycje w ramach danego roku są relatywnie niskie, aby zrealizować niezbędne i pilne potrzeby Miasta w zakresie wydatków majątkowych. Zatem istnieje konieczność ustalenia, jakie są możliwości zwiększenia nakładów inwestycyjnych poprzez wykorzystanie zewnętrznych, zwrotnych środków finansowych.

Prognozę długu Miasta Szczecin przedstawiono w załączniku nr.4.

7. NADWYŻKA OPERACYJNA

Jak wspomniano wcześniej przepisy ustawy o finansach publicznych definiują pojęcie maksymalnego pułapu zadłużenia. Łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec

roku nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki. Wśród analityków finansowych panuje pogląd, iż sztywne powiązanie zadłużenia z wielkością uzyskiwanych dochodów ma wiele wad. Są bowiem miasta, które mogą się bezpiecznie zadłużać osiągając wyższy niż 60% wskaźnik zadłużenia do dochodów. Dla innych z kolei nawet wskaźnik wynoszący 30% może okazać się w dłuższej perspektywie niekorzystny. Dlatego też rozsądniej jest powiązać poziom dopuszczalnego zadłużenia z wielkością nadwyżki operacyjnej.

Pojęcie to funkcjonuje w sferze finansów publicznych stosunkowo krótko i dopóki nie pojawił się w ustawie o finansach publicznych zapis dotyczący podziału dochodów na bieżące i majątkowe było ono różnie interpretowane.

Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi –

poniejszymi o wydatki na obsługę długu. Jest to najbardziej syntetyczna (w krótkiej perspektywie) ocena kondycji finansowej samorządu, potencjału inwestycyjnego samorządu oraz zdolności kredytowej informująca o tym jakimi środkami dysponuje jednostka po pokryciu najbardziej podstawowych potrzeb bieżących. Nadwyżkę operacyjną jednostka samorządu terytorialnego przeznacza w pierwszej kolejności na obsługę zadłużenia, pozostałe (wolne środki) na inwestycje.

Odwrotnością nadwyżki operacyjnej jest deficyt operacyjny – czyli sytuacja, która może oznaczać iż np. jednostka zadłuża się by pokryć bieżące potrzeby. Nadwyżka operacyjna Szczecina wyniosła w 2004 r. 38 257 397 zł, w 2005 r. 97 554 775 zł, w 2006 r. 146 496 170 zł., w 2007 r. budżet zamknął się nadwyżką operacyjną w wysokości 210 800 851 zł, zaś w 2008 r. kwotą 259 490 980 zł. Procentowy udział nadwyżki operacyjnej w dochodach bieżących Miasta kształtował się na poziomie 15% w 2006 r., 20% w 2007 zaś w 2008 na poziomie 21%.

8. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI

Obsługę bankową budżetu Miasta Szczecina i jego jednostek organizacyjnych prowadzi Bank Pekao S.A. w Szczecinie.

Od 1993 roku w gmachu Urzędu Miejskiego funkcjonuje ekspozytura bankowa obsługująca budżet Miasta i pracowników urzędu, a także zajmująca się obsługą kasową Urzędu Miejskiego poprzez stanowiska kasowe. Jest ona również wyposażona w bankomat.

Podstawowe operacje bankowe w Urzędzie Miejskim dokonywane są poprzez system elektronicznej obsługi bankowej tj. drogą elektronicznego przekazu danych.

Współpraca Miasta z bankami dotyczy wielu elementów, szczególnie intensywna jest w zakresie lokowania czasowo wolnych środków finansowych i kredytowania. Lokowanie czasowo wolnych środków finansowych oparte jest o system prognozowania finansowego i obejmuje środki na wszystkich rachunkach bankowych Miasta.

Formą współpracy z bankami jest również współpraca w zakresie ograniczania ryzyka wahań kursowych dotyczących spłat kredytów denominowanych w EURO.

Miasto współpracuje z następującymi instytucjami finansowymi:

- Bank Pekao S.A.
- Bank Polska Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.
- ING Bank Śląski S.A.
- WEST LB Bank Polska S.A.
- Bankgesellschaft Berlin Polska S.A.

- Kredyt Bank S.A.
- Bank Zachodni - Wielkopolski Bank Kredytowy S.A.
- Bank Przemysłowo-Handlowy S.A.
- Nordea Bank Polska S.A.
- Bank Millennium S.A.
- Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Europejski Bank Inwestycyjny
- Deutsche Bank PBC S.A.
- Bank Rozwoju Rady Europy
- Dexia Kommunalkredit Bank Polska S.A.
- EFG Eurobank Ergasias S.A.
- Raiffeisen Bank Polska S.A.

Od 1997 roku Miasto współpracuje również z bankami w zakresie finansowania deficytu budżetowego kredytami i pożyczkami. Zobowiązania zaciągnięto na korzystnych warunkach w wymienionych dalej instytucjach finansowych.

Stan zobowiązań długoterminowych na dzień 31.12.2008 r. wynosił: **180.819.819 zł**

w tym:

z tytułu zaciągniętych kredytów

i pożyczek w:

	<u>83.619.819 zł</u>
- Banku Pekao S.A.	7.200.000 zł,
- Banku Gospodarstwa Krajowego	2.755.359 zł,
- Banku Gospodarki Żywnościowej S.A.	3.600.000 zł,
- Banku Pekao S.A.	7.129.022 zł,
	(1.935.197 EURO)
- Europejskim Banku Inwestycyjnym	62.935.438 zł
	(15.326.227 EURO)

z tytułu emisji obligacji Gminy

Miasto Szczecin:

	<u>97.200.000 zł</u>
- I emisja obligacji	30.000.000 zł,
- II emisja obligacji	15.000.000 zł,
- III emisja obligacji	15.000.000 zł.
- IV emisja obligacji	20.000.000 zł
- V emisja obligacji	17.200.000 zł

9. RATING - OCENA WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ MIASTA

Głównym zadaniem ratingu jest poinformowanie obecnych i przyszłych inwestorów, krajowych jak i zagranicznych, o wiarygodności i wypłacalności miasta. Najczęstszą przyczyną ubiegania się o rating jest planowana emisja obligacji komunalnych, euroobligacji lub też zaciągnięcie kredytu.

Agencje ratingowe badając zdolność Miasta do regulowania swoich zobowiązań biorą pod uwagę szereg czynników mających, lub mogących

mieć wpływ na tę zdolność. Dokonywana jest np. analiza stanu gospodarki w mieście i regionie na tle kraju, środowiska politycznego czy administracyjnego. Agencje mogą oceniać zdolność podmiotu do wywiązywania się z zobowiązań zarówno długo jako i krótkoterminowych, zaciągniętych w walutach lokalnych lub zagranicznych.

W Polsce coraz więcej miast poddaje się ocenie. Od 1998 r. ratingu naszego Miasta dokonywały dwie agencje Standard & Poor's oraz Fitch Ratings, które należą do najbardziej renomowanych i największych agencji ratingowych na świecie. Od 2005 r. Miasto oceniane jest przez jedną

agencję - Fitch Ratings – wybraną w drodze przetargu.

Agencje stosują specjalną skalę ocen składającą się z kombinacji kilku liter, jednej cyfry i dodawanych znaków plus lub minus, podwyższających lub obniżających daną ocenę. W ratingu międzynarodowym wyróżnia się dwa poziomy ocen: wyższy - inwestycyjny oraz niższy – spekulacyjny. Poziom inwestycyjny dotyczy podmiotów o niskim lub umiarkowanym ryzyku, poziom spekulacyjny wskazuje, iż ryzyko jest większe lub bardzo duże. Skala ocen stosowana we wszystkich instytucjach ratingowych jest podobna. Poniżej przedstawiono skalę ocen stosowaną przez Fitch Ratings.

SKALA OCEN RATINGOWYCH STOSOWANA PRZEZ FITCH RATINGS

Wyszczególnienie	Ocena dla krótkoterminowego zobowiązania	Ocena dla długoterminowego zobowiązania
Przedział ocen inwestycyjnych	F1 F2 F3	AAA AA A BBB
Przedział ocen spekulacyjnych	B C D	BB B CCC, CC, C DDD, DD, D

Poniżej przedstawiono skalę ocen stosowaną przez Fitch Rating wraz z objaśnieniami.

Zobowiązania długoterminowe

Poziom inwestycyjny

AAA

Wiarygodność kredytowa na najwyższym poziomie. Ratingi "AAA" oznaczają oczekiwanie najniższego poziomu ryzyka kredytowego. Ocenę taką nadaje się wyłącznie w przypadkach wyjątkowo wysokiej zdolności do obsługi zobowiązań finansowych, gdy jest bardzo mało prawdopodobne, by możliwe do przewidzenia wydarzenia mogły wpłynąć niekorzystnie na taką zdolność.

AA

Bardzo wysoka wiarygodność kredytowa. Ratingi "AA" oznaczają oczekiwanie bardzo niskiego poziomu ryzyka kredytowego wskazując na bardzo wysoką zdolność do obsługi zobowiązań finansowych. Wpływ możliwych do przewidzenia wydarzeń na tę zdolność nie jest znaczący.

A

Wysoka wiarygodność kredytowa. Ratingi "A" oznaczają oczekiwanie niskiego poziomu ryzyka

kredytowego. Zdolność do obsługi zobowiązań finansowych ocenia się jako silną, jednakże może ona być bardziej podatna na zmiany czynników lub warunków gospodarczych niż ta, której nadano wyższy rating.

BBB

Dobra wiarygodność kredytowa. Ratingi "BBB" oznaczają aktualnie oczekiwanie niskiego ryzyka kredytowego. Zdolność do obsługi zobowiązań finansowych uznawana jest za wystarczającą, jednak jest prawdopodobne, że niekorzystne zmiany w czynnikach i warunkach gospodarczych mogą ją osłabić. Jest to najniższa z kategorii ocen na poziomie inwestycyjnym.

Poziom spekulacyjny

BB

Poziom spekulacyjny. Ratingi kategorii "BB" wskazują, iż istnieje możliwość zmiany ryzyka kredytowego, szczególnie pod wpływem niekorzystnych zmian ekonomicznych w pewnym horyzoncie czasu; jednak, wywiązanie się ze zobowiązań finansowych jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych możliwości biznesowych lub finansowych. Papiery

wartościowe tej kategorii nie są zaliczane się do poziomu inwestycyjnego.

B

Poziom wysoce spekulacyjny. Rating kategorii "B" wskazuje na obecność istotnego ryzyka kredytowego, przy utrzymującym się ograniczonym marginesie bezpieczeństwa. Zobowiązania finansowe są obecnie obsługiwane, jednak utrzymanie zdolności do dalszej realizacji płatności uzależnione jest od utrzymania się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

CCC

Ocena na tym poziomie oznacza, iż ryzyko niewypłacalności jest realne. Zdolność do wywiązania się z zobowiązań finansowych uzależniona jest wyłącznie od utrzymania się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

CC

Ocena ta oznacza, iż pewien zakres niewypłacalności jest prawdopodobny.

C

Ocena na tym poziomie oznacza, iż niewypłacalność jest bardzo prawdopodobna.

D

Ocena na poziomie D oznacza, iż dany podmiot utracił zdolność do regulowania swoich wszystkich zobowiązań finansowych.

Zobowiązania krótkoterminowe

Ratingi krótkoterminowe obejmują w przypadku większości zobowiązań okresy krótsze niż 13 miesięcy. W przypadku ratingów krótkoterminowych większy nacisk kładzie się na płynność finansową niezbędną do terminowej realizacji zobowiązań finansowych.

Poziom Inwestycyjny

F1

Ocena ta oznacza wiarygodność kredytową najwyższej jakości i wskazuje najsilniejszą zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych; z dodanym znakiem "+" oznacza wyjątkowo silną zdolność kredytową.

F2

Ocena na tym poziomie świadczy o dobrej wiarygodności kredytowej, zadowalającej zdolności do terminowej obsługi zobowiązań finansowych, przy czym margines bezpieczeństwa nie jest tak wielki, jak w przypadku wyższych ocen.

F3

Ocenę taką przyznaje się, gdy wiarygodność kredytowa jest na zadowalającym poziomie, zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych jest dostateczna; jednak zaistnienie niekorzystnych zmian w krótkim horyzoncie czasowym może doprowadzić do obniżenia oceny do poziomu spekulacyjnego.

Poziom spekulacyjny

B

Ocena świadczy o minimalnej zdolności do terminowej obsługi zobowiązań finansowych oraz podatności na niekorzystne zmiany warunków finansowych i ekonomicznych w bliskiej przyszłości.

C

Ocena nadawana gdy ryzyko niewypłacalności jest wysokie, występuje realna możliwość niewypłacalności podmiotu. Zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych opiera się wyłącznie na utrzymaniu się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

D

Określa podmiot lub państwo, które utraciło zdolność do obsługi wszystkich swoich zobowiązań finansowych.

Do ocen mogą być dodawane znaki „+” lub „-”, które określają status w ramach poszczególnych kategorii ratingu. Znaków tych nie dodaje się do kategorii ratingu długoterminowego AAA, do kategorii poniżej CCC, ani do ocen krótkoterminowych z wyjątkiem F1.

Przy ocenach dotyczących zobowiązań długoterminowych określa się również perspektywę, która jest wskazaniem generalnego kierunku, w jakim dany rating będzie prawdopodobnie zmierzać na przestrzeni dwóch lat. Perspektywa oceny może być pozytywna, stabilna lub negatywna. Jeżeli agencja nie jest w stanie zidentyfikować trendu perspektywa może zostać określona jako „bez wskazania”.

Aktualna ocena dla Miasta Szczecina wynosi:

**BBB + /stabilna/ - dla długoterminowego
długu w walucie obcej,**

**BBB + /stabilna/ - dla długoterminowego
długu w walucie krajowej,**

**F2 - dla krótkoterminowego
długu w walucie obcej**

W czerwcu 2008 r. Agencja Fitch podwyższyła ocenę z BBB /perspektywa pozytywna/ i F3 do BBB+ /perspektywa stabilna/ i F2.

9 lipca 2009 r. wydała komunikat o utrzymaniu ratingu.

Ratingi odzwierciedlają bardzo dobre wyniki operacyjne, dobre zarządzanie strategiczne i finansowe, elastyczność Miasta po stronie wydatków bieżących, a także determinację Władz Szczecina, by przeciwdziałać negatywnym skutkom zmian zachodzących w lokalnej gospodarce poprzez ściśle kontrolowanie wydatków bieżących. Ratingi biorą również pod uwagę relatywnie wysoką presję na wzrost zadłużenia bezpośredniego i pośredniego Miasta.

Stabilna perspektywa ratingów odzwierciedla oczekiwania Agencji, że Miasto utrzyma dobre wyniki operacyjne w latach 2009-2010, z marżą operacyjną wynoszącą około 13%, natomiast wskaźnik spłaty zadłużenia oraz ryzyko jakie płynie z sektora spółek komunalnych pozostanie na umiarkowanym poziomie.

W 2008r. wyniki operacyjne Szczecina były bardzo dobre; nadwyżka operacyjna stanowiła ponad 20% dochodów operacyjnych. W budżecie na 2009r. nadwyżka operacyjna jest planowana w wysokości 154 mln zł, a marża operacyjna na poziomie około 13%, co w założeniach finansowych Miasta stanowi program minimum, również na rok 2010. Fitch oczekuje, iż pomimo negatywnych zmian zachodzących w gospodarce

wyniki operacyjne Miasta w latach 2009-2010 pozostaną dobre, choć niższe niż w latach 2007-2008, z marżą operacyjną wynoszącą średnio 13%. W kontekście obecnego kryzysu gospodarczego, rosnącego bezrobocia oraz obniżenia stawek PIT od 2009r. Miasto jest świadome konieczności ograniczania wydatków bieżących i przeciwdziałania negatywnym skutkom kryzysu.

Realizacja inwestycji przez Miasto oraz jego spółki wpłynie na wzrost zadłużenia bezpośredniego i pośredniego Miasta w kolejnych pięciu latach, jednak zdaniem Fitch będzie ono rosło wolniej niż jest to założone w prognozach Miasta. Według prognozy Szczecina zadłużenie bezpośrednie może wzrosnąć do około 810 mln zł w 2011r. (65% dochodów bieżących), a zadłużenie pośrednie do około 870 mln zł w 2013r. Fitch oczekuje, że wskaźnik spłaty zadłużenia pozostanie na bezpiecznym poziomie, poniżej 8 lat, a ryzyko związane z zadłużeniem spółek pozostanie umiarkowane z uwagi na ich dobrą sytuację finansową.

Agencje Fitch Ratings oraz Standard&Poor's przyznały także ocenę BBB obligacjom Miasta, wyemitowanym w roku 2003, a Standard&Poor's również obligacjom, których emisja miała miejsce w 2001 r.

Pozytywna ocena ma niewątpliwie charakter promocyjny dla Miasta i potwierdza wysokie standardy zarządzania finansami.

